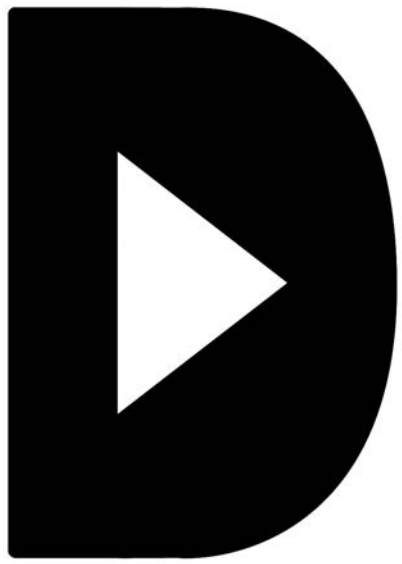

Directa

publicació quinzenal

Núm 416

Del 5/10 al 18/10 de 2016

2 €

www.directa.cat

Directacoop
2016

Plataformes ciutadanes i
sindicats exigeixen canvis
estructurals al servei de
trens del Camp i l'Ebre

8-11

Ilan Pappé: "Hem de
convèncer els àrabs jueus
que el neoliberalisme i el
sionisme els perjudiquen"

12-15

La població indígena de
Chiapas és víctima de la
discriminació del sistema
penitenciari mexicà

20-21

/ ARTEL BADIA RENAU

RERE L'ÚLTIM BASTIÓ NEONAZI

Una vintena de feixistes, principalment establerts a Sabadell i amb nombrosos antecedents penals, han constituït un grup organitzat que articula accions violentes i intimidatòries

PÀG 3-7

Directa

publicació quinzenal

EDITA:
La Directa SCCL
C. Riego núm. 37 baixos esquerra 08014 Barcelona
Tel: 935 270 982 / Mòbil: 661 493 117
directa@directa.cat - www.directa.cat

DIPÒSIT LEGAL: B 16982-2016

LLICÈNCIA CREATIVE COMMONS: Reconeixement-No
Comercial-Sense Obra Derivada 2.5

Aquesta publicació intenta escriure amb
un llenguatge no sexista i no androcèntric

La Directa no comparteix necessàriament
les idees expressades als articles d'opinió

QUI SOM?
Estirant del fil
Sònia Agulló
Al peu del canó
Jesús Rodríguez, Anna Celma
Miralls
Gemma Garcia
Cruïlla
Vicent Almela, Guille Larios
Impressions
Adrián Crespo, Isabel Benítez
Roda el món
Oriol Andrés, Roger Suso
Poca Broma
Gerard Casadevall
Expressions
Joan Gener, Anna Pujol, Mireia Chavarria,
Misael Alerm, Àlex Romaguera
La indirecta
Àlex Romaguera
Coordinació web
Eloi Latorre, David Bou, Gemma Garcia,
Maties Lorente
Audiovisuals
Sònia Calvó, Estel·la Marcos
Fotografia
Víctor Serri
Il·lustració
Ricardo Hermida
Correcció
L'asterisc
Edició
Jesús Rodríguez
Projecte gràfic
Jose Téllez, Sergio Espin, Núria Ribes,
Hugo Cornelles
Disseny gràfic i compaginació
Pau Fabregat
Gestió web
Jamgo SCCL i Nod50
Administració i subscripcions
Ester Mora
Difusió i Publicitat
Ferran Domènech
Comercial i distribució
Paula Rodríguez

NUCLIS TERRITORIALS I MITJANS
COL-LABORADORS: Berguedà, Bages i
Solsonès ('L'Apunt'); Gironès, la Selva, Pla
de l'Estany i Baix Empordà ('L'Ariet'); Alt
Empordà ('La Fissura'); Osona; Maresme;
Baix Llobregat ('La Riuada' i 'Infobaix');
Alt Penedès, Baix Penedès, Anoia i Garraf
(Xarxa Penedès); Vallès Oriental; Vallès
Occidental; Barcelonès ('Districte 11' i 'La
Intervia'); Tarragonès; Terres de Ponent;
Castelló; València; Palma; Eivissa; Menorca;
Perpinyà; Terres de l'Ebre i Val d'Aran

CONTACTES:
General directa@directa.cat
Redacció redaccio@directa.cat
Opinió opinio@directa.cat
Cultura expressions@directa.cat
Subscripcions subscripcions@directa.cat
Publicitat publicitat@directa.cat
Distribució distribucio@directa.cat

Un estand viu i nova sessió de #DebatsDirecta a la FESC

Redacció Directa
@La_Directa

Un any més, arriba l'octubre i això és sinònim de Fira d'Economia Solidària de Catalunya (FESC). Per qui no la conegui, és un espai de referència on conflueixen moltes de les iniciatives de caràcter social i cooperatiu de Catalunya i altres territoris, que enguany se celebra el cap de setmana del 21, 22 i 23 d'octubre a la Fabra i Coats de Sant Andreu de Palomar. Com a DIRECTA, hi hem participat des del primer any mostrant la nostra feina als milers de persones que passen per la fira al llarg dels tres dies i, aquest any, hi tornarem a ser.

Tanmateix, ens hem proposat oferir-vos quelcom diferent, nou. Enguany, transformarem el nostre estand en un espai on, al llarg del dia, les periodistes de la DIRECTA explicaran alguns dels reportatges que s'han publicat els darrers anys. Recordeu el cas Estat Infiltrat? O els conflictes amb Desokupa? O l'entrevista a Arnaldo Otegi quan encara era a la presó? Doncs bé, durant el cap de setmana de la FESC, les seves autores n'explicaran els detalls al nostre estand. Ho faran en petites presentacions de 25 minuts i respondran les preguntes de les persones que vulguin saber-ne més detalls. Al llarg dels propers dies, en publicarem els horaris.

Tornen els #DebatsDirecta

Alhora, també oferirem una activitat en el marc de la programació de la fira. Aquest curs, reprenem els #DebatsDirecta i el primer el farem acollits per la FESC. Sota el títol *La despossessió de la vida quotidiana: impactes i respostes*, volem fer un debat al voltant del darrer informe publicat pel Seminari d'Economia Crítica Taifa.

Comptarem amb la participació del Seminari, a més de membres de la Xarxa d'Economia Solidària de Catalunya i expertes de l'economia feminista, per abordar el debat des de diversos sectors. Estigueu atentes a les nostres xarxes socials, on farem públic el cartell de l'acte.

El primer #DebatsDirecta, el 26 de novembre de 2015 a l'Ateneu La Base del Poble Sec, centrat en el "Periodisme amb perspectiva de gènere i llenguatge no sexista", va ser un èxit de participació. Aquest curs ho volem reprendre amb regularitat. Pròximament, compartirem amb vosaltres les temàtiques sobre les quals volem generar debat i crítica constructiva. També en podeu proposar. ◀

Stand informatiu a la FESC 2015 / GORKA LEIZA

Primera edició de #DebatsDirecta, a l'Ateneu La Base del Poble Sec / ARXIU

VOLEM SABER LA TEVA OPINIÓ: Quin article t'ha agradat més del número? Què hi trobes a faltar? Quins canvis hi faries? Quins temes no toquem i podríem tractar?

ESCRIU-NOS a directa@directa.cat

PARTICIPA! #Directa416

L'espai neonazi s'ha reorganitzat a Catalunya els darrers mesos, després del fracàs de l'opció de la via institucional. Una investigació periodística destapa que els membres d'un grup organitzat anomenat 'Último Bastión' es troben darrere els principals atacs feixistes ocorreguts els últims anys. Són vells coneguts dels cossos policials: sumen més d'un centenar d'antecedents i acumulen condemnes de desenes d'anys de presó.

Organitzats en l'odi

Els episodis de violència neonazi ocorreguts abans de l'estiu a Sabadell i la UAB, duen el segell d'ultres que tot i haver participat en partits polítics com l'MSR i PxC, mai han deixat d'utilitzar la violència explícita com a eina d'amenaça

D'esquerra a dreta, en una foto del 12 d'octubre de 2015 a la plaça Catalunya de Barcelona: Adiel Ibáñez, Paolo Alvisini, Dídac González, Marc "Goodfellas", Juan Antonio Invernón, Cristian Torcal, individu desconegut, Nicolás Fresneda, Diego Rodríguez, Ivan Guffroy, "Villy", Jorge Juan Antón.

Sònia Agulló
@La_Directa

Dia de la Hispanitat de l'any 2011 a Sabadell. Més de 500 persones marxen pels carrers del centre fins a arribar a la plaça del Treball. La convocatòria es manté tot i que es té constància que el concert neonazi anunciat -en primera instància- a un lloc indeterminat de la ciutat finalment es durà a terme a Barcelona. Tanmateix, la ubicació definitiva de la vetllada amb tres grups musicals d'ideologia nacionalsocialista s'estén ràpidament per les xarxes socials i es crida a una concentració d'urgència.

La cita va ser a la sala The Other Place del barri del Poble nou, indret on es va desplaçar un grup de 150 antifeixistes, algunes de les quals van acabar efectuant destrosses als vidres de la porta d'accés. Dins del local, s'hi aplegava una setantena d'individus de diferents organitzacions i grupuscles d'ultradreta. Entre ells, hi havia noms coneguts com Pedro Chaparro, de Democràcia Nacional Joven, o Sergio Serralvo, cap de llista de Plataforma per Catalunya (PxC) a Cornellà de Llobregat.

També hi havia el sabadellenc Alejandro Fernández Ruiz, que havia figurat en dues ocasions en candidatures electorals del partit feixista Movimiento Social Republicano (MSR), on ostentava responsabilitats organitzatives abans de decidir-se -com altres dels seus companys- a articular les joventuts de PxC i a impulsar el Casal Tramuntana, que obriria la seva primera seu al carrer Independència de Barcelona tres mesos després d'aquell vespre d'octubre.

Fernández va ser el primer de reaccionar obrint la porta del The Other Place davant l'arribada de la manifestació de signe contrari, poc abans que la Brigada Mòbil dels Mossos d'Esquadra irrompés al bell mig del carrer Pujades per dissoldre les antifeixistes. Dues d'elles van ser detingudes i, posteriorment, immerses en un procés judicial impulsat pel mateix Alejandro Fernández, que va resultar ferit al cap per l'impacte d'una ampolla de vidre.

Alejandro no va ser l'únic vallesà amb antecedents d'episodis violents present al The Other Place el 12 d'octubre de 2011. Com a mínim, també hi eren Àngel Paniagua Martínez, conegut per múltiples casos d'agressions a Sabadell i integrant de Hooligans Vallès -assidus a l'estadi de la Nova Creu Alta-, acompanyat per Genís Vila Pujol, de Castellar del Vallès, també membre dels ultres del Centre d'Esports Sabadell. Vila havia estat internat l'any 2006 en un centre de menors després de participar en l'apunyalament d'un jove antifeixista al centre de Sabadell. Durant els dos anys posteriors al seu captiveri, se li va intervenir una arma prohibida i va sumar dues detencions més, una per protagonitzar una baralla amb un puny americà a Sabadell i una altra per agredir un jove equatorià, a més de participar en altres incidents a Sant Boi de Llobregat i Sant Cugat del Vallès.

Història d'una venjança

Eren temps de canvi dins la ultradreta de Catalunya. Després de molts anys d'absència d'una marca amb repercussió social, PxC

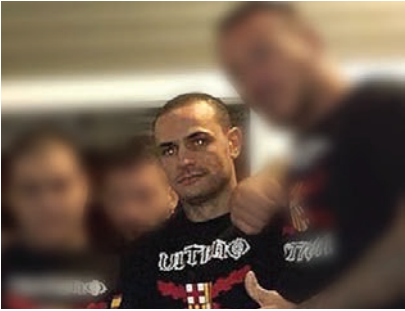
Gairebé sis mesos després de l'episodi a la sala The Other Place de Barcelona, un nombrós escamot de neonazis va agredir brutalment dos grups de joves a les portes de la sala Stroika de Manresa

Continua a la pàgina següent >>>

Dídac González Llobet

Ha estat candidat per l'MSR a les eleccions al Parlament de Catalunya de l'any 2003, a les municipals de Sabadell de l'abril del mateix any i a les generals de 2004. També s'ha presentat amb PxC a les municipals de 2015 a Terrassa. L'any 2003, va ingressar en presó preventiva per una agressió brutal a una menor d'edat a Saragossa. Imputat per l'episodi de l'Audiència de Barcelona, també el trobem a L'Obrera de Sabadell, a la UAB i a la concentració de suport a la Llibreria Europa. Toca el baix als grups d'ideologia nacionalsocialista Jolly Rogers, Impertinència i Arjuna. És de Sabadell i membre d'Último Bastión.

Iván Chicano Ballestar

Ha estat candidat per l'MSR a les eleccions al Parlament de l'any 2003 i a les generals de 2004 i per Alianza Nacional a les generals de 2008. Va passar per almenys tretze processos judicials per agressions, atemptat a l'autoritat, injúries, calúmnies, amenaces, danys, robatori amb violència, intimidació i obstrucció a la justícia fins a l'any 2008, quan va ingressar a la presó per agredir un mossos de paísà. Ha estat aproximadament set anys entre reixes i, posteriorment, ha protagonitzat els episodis de L'Obrera i la UAB. És de Sabadell i membre d'Último Bastión.

>>> Ve de la pàgina anterior

havia aconseguit 67 regidors a les eleccions municipals del març de 2011 i havia estat a punt d'entrar al Parlament el novembre de l'any anterior. S'havia obert una via institucional amb opcions d'èxit, en la qual molts neonazis provinents d'altres espais ultres van prendre part, però el feixisme mai no havia deixat d'actuar al carrer i, en aquell moment, clamava venjança.

Gairebé sis mesos després de l'episodi a la sala The Other Place de Barcelona, un nombrós escamot de neonazis va agredir brutalment dos grups de joves a les portes de la sala Stroika -ubicada als afores de Manresa-, on estava previst el concert de dues conegudes formacions antifeixistes. Era la nit del 23 de març de 2012 i l'escamot havia preparat l'acció amb deteniment. Després d'agrupar-se a la sortida de Terrassa per repartir barres de ferro, punys americans, bengales i altres objectes contundents, a més de passamuntanyes per amagar el seu rostre, van arribar a l'escenari de l'atac al crit de *Seig Heil* -forma d'exaltació hitleriana- i van triar les seves víctimes. La pitjor part se la va endur un noi de setze anys, que va quedar en estat crític i va entrar en coma després de la pallissa.

Un total de setze persones van ser detingudes pels Mossos durant els mesos posteriors als fets, deu de les quals van ingressar en presó preventiva fins que es va celebrar el judici, el mes de juny de l'any 2014. A l'escrit de conclusions de la vista celebrada a l'Audiència de Barcelona, el fiscal de delictes d'odi afirmava que l'acció era una venjança per l'agressió a Alejandro Fernández a la sala The Other Place el 12 d'octubre de 2011.

Finalment, el tribunal va dictar sentència el 18 de juliol de 2014. Deu dels neonazis van ser condemnats a penes d'entre setze i dinou anys de presó per dos delictes d'intent d'assassinat amb l'agreujant d'obrar per motius ideològics i -segons cada cas- per delictes de lesions amb instrument perillós, danys per incendi, lesions i tinença d'armes prohibides.

Un dels condemnats havia figurat com a número 6 de les llistes de PxC a les eleccions municipals de 2011 a Palafolls. La majoria eren originaris de diferents municipis de Catalunya, quatre d'ells de Sabadell. Entre els organitzadors de l'atac, hi havia Genís Vila, el vallesà present als incidents viscuts durant el concert feixista al barri del Poblenou.

Una vintena de neonazis es van situar a les portes del Palau de Justícia -davant la passivitat dels Mossos-, van fer salutacions feixistes i van proferir insults i amenaces

Els sis processats restants van ser absolts de tots els càrrecs. La sala també va desestimar el delictes d'associació il·lícita demanat per la fiscalia i les acusacions, que entenien que es tractava d'una banda criminal d'ideologia nacionalsocialista l'objectiu de la qual era difondre aquest pensament mitjançant l'ús de la violència. Qui sap si va ser una coincidència, però, durant els dies que se celebrava el judici, es va fer pública la notícia del tancament de la primera seu del feixista Casal Tramuntana, ubicat al barri del Clot de Barcelona; un local on es trobaven i s'organitzaven alguns dels implicats en els episodis de The Other Place i la sala Stroika.

L'escorta de Fernández

Tres mesos després que es fes pública la sentència pels fets de la Stroika, l'episodi de The Other Place -desencadenant d'aquell tràgic succés- va arribar a judici a conseqüència de la denúncia presentada per Alejandro Fernández. El 9 d'octubre de 2014, dos joves antifeixistes van seure a la banqueta dels acusats imputats com a presumptes autors de les ferides al sabadellenc, que aleshores ja formava part de PxC. Només sis dies abans, Fernández havia estat fotografiat durant la inauguració de la nova seu del Casal Tramuntana al carrer Alcalá de Guadaira del barri de la Verneda de Barcelona, juntament amb altres membres destacats de PxC.

El centenar d'activistes que es van concentrar a l'exterior de l'Audiència de Barcelona per donar suport als encausats, però, no esperaven que els acòlits de Fernández fessin el mateix. Una vintena de neonazis es van situar a les portes del Palau de Justícia -davant la passivitat dels Mossos d'Esquadra- i van començar a fer salutacions feixistes i a proferir insults i amenaces contra les concentrades.

Entre els ultres, hi havia l'aleshores regidor de PxC a l'Hospitalet de Llobregat, Alberto Sánchez, i un dels cabdills de l'MSR, Jordi de la Fuente. Aquell dia, cap dels dos no va prendre gaire protagonisme i ambdós van optar per salvaguardar la seva -ja desprestigiada- imatge pública. Els seus acompanyants, però, no van apostar per la mateixa via. Pocs minuts abans que s'acordés la suspensió del judici per incompareixença de l'advocat d'una de les defenses, el grup de neonazis es va abraonar sobre les antifeixistes, les va agredir i va provocar corredisses, "sense provocació prèvia i simplement pel fet de pertànyer a un col·lectiu antagònic", segons els mateixos Mossos d'Esquadra.

Al capdavant del grup, hi havia els sabadellencs Jesús Álvarez, Dídac González Llobet i Juan Nisa Jiménez, bons amics de Fernández i assidus del Casal Tramuntana. González i Nisa

Cronologia d'un lustre feixista

Concentració ultra a les escales del Palau de Justícia durant el judici pels fets del 'The Other Place' / DIRECTA

estan imputats en el procediment judicial que es va obrir -arran d'aquests fets- contra set neonazis i un antifeixista pel delictes de baralla tumultuària amb agreujant d'odi.

Nisa té cinc antecedents penals per lesions, atracament, danys i atemptat a l'autoritat; és membre actiu de Hooligans Vallès i ha estat encausat almenys dues vegades amb Alejandro Fernández. L'últim d'aquests dos procediments es va obrir l'any 2014 i està en fase d'instrucció en un jutjat de Sabadell. Nisa i Fernández van ser denunciats -juntament amb quatre persones més- pels delictes d'amenaques, coaccions, injúries i associació il·lícita.

Entre els altres cinc neonazis que acompanyen Dídac González i Nisa en la causa oberta per l'atac de l'Audiència de Barcelona, també hi figuren els vallesans Ramon Corpas Torres, cap de llista de l'MSR a Ripollet a les eleccions municipals de 2011, i Raúl Nuevo Alonso, contra el qual la Policia Municipal de Sabadell va obrir diligències informatives -tant sols deu dies després- per penjar banderes amb esvàstiques al balcó del seu domicili de la plaça de la Concòrdia de la ciutat vallesana.

En darrer lloc, segons consta al sumari judicial, un barceloní de 33 anys "anava al capdavant del grup feixista i va ser dels primers que van agredir els integrants del grup antifeixista". El seu nom és Jorge Juan Antón González i té tres antecedents amb la Policia Nacional espanyola per lesions, amenaces i injúries i dos amb els Mossos d'Esquadra per amenaces i danys. Jorge Juan Antón, que aquell dia lluïa una samarreta del partit feixista grec Alba Daurada, és un vell conegut als cercles neonazis de Sabadell i ha estat un habitual de la clausurada Llibreria Europa, on antigament participava en l'edició d'una publicació del grup Frente Nacional Socialista (FNS). També ha figurat en llistes electorals, en aquest cas, com a número 13 de la llista de PxC a Sant Feliu de Llobregat per les eleccions municipals de 2015.

Renéixer de les cendres

Durant aquest període de més de tres anys, les expectatives d'èxit social i electoral de la ultradreta a Catalunya van passar de ser esperançadores a tornar al seu nefast punt d'origen. El primer avís va arribar a les eleccions al Parlament de l'any 2012, en què quinze-mil electors van abandonar PxC, però el cop gairebé definitiu va arribar amb els comicis municipals del 24 de maig de 2015. Aquell dia, PxC va perdre un 90% de la seva representació i van passar de 67 a 8 actes de regidor arreu del territori, fet que va suposar l'expulsió del seu president i ideòleg, Josep Anglada, i un cop econòmic molt dur per les seves arque endeutades. Un dia abans d'aquesta desfeta electoral, la segona seu del Casal Tramuntana -al barri de la Verneda- va anunciar el seu tancament mitjançant un comunicat. Només havien passat vuit mesos des de la inauguració de la seva nova seu.

Durant aquells anys, havien canviat d'estratègia i van descendir el nombre d'agressions, al mateix temps que intensificaven la presència dels seus discursos racistes als carrers de viles i ciutats, mitjans de comunicació i institucions públiques. L'articulació d'un discurs antifeixista capaç de desmuntar la seva suposada imatge renovadora arreu del territori va ser clau per frenar PxC i per esborrar del mapa el Casal Tramuntana.

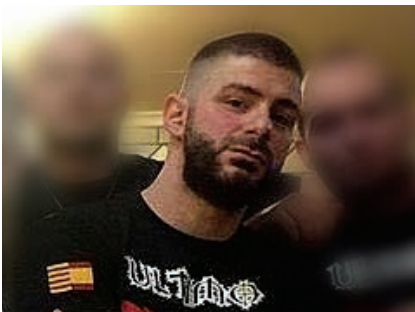
Tanmateix, només havien canviat de màscara, mai no van abandonar la violència amb arrels discriminatòries. L'acte de Societat Civil Catalana (SCC) a la plaça Catalunya de Barcelona el 12 d'octubre de 2015, va ser l'escenari triat per fotografiar-se amb la pancarta d'Último Bastión i fer la seva primera aparició pública sota aquesta marca. Des d'aleshores, una vintena de neonazis s'han aplegat rere aquesta nomenclatura i han constituït un grup organitzat que, el darrer any, ha articular diverses accions violentes i intimidatòries al Vallès Occidental.

Els principals membres d'aquest grup estan darrere les accions contra el centre social L'Obrera de Sabadell i l'aparició a la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB) de la passada primavera. El primer episodi es va produir el 6 d'abril d'enguany, quan més d'una vintena de neonazis es van reunir en un bar ubicat a la vorera del davant del local okupat a l'avinguda de Barberà de Sabadell. Uns dies abans, ja havien aparegut esvàstiques i pintades racistes, homòfobes i contra l'islam a les seves portes i, el mes d'octubre de l'any anterior, dos neonazis no identificats havien entrat al centre social amenaçant les okupants amb una navalla.

Els principals membres d'Último Bastión estan rere les accions contra el centre social L'Obrera de Sabadell i de les amenaces al campus de la UAB

Aquell dia, Dídac González estava al capdavant dels ultres, juntament amb Juan Nisa, Cristian Torcal i Jesús Álvarez, tres dels neonazis que havien acompanyat Alejandro Fernández al judici a l'Audiència de Barcelona. Actualment, la fiscalia demana cinc anys de presó a Álvarez per provocació a l'odi i la violència a través del bloc Despierta Europa! i per tinença

Continua a la pàgina següent >>>

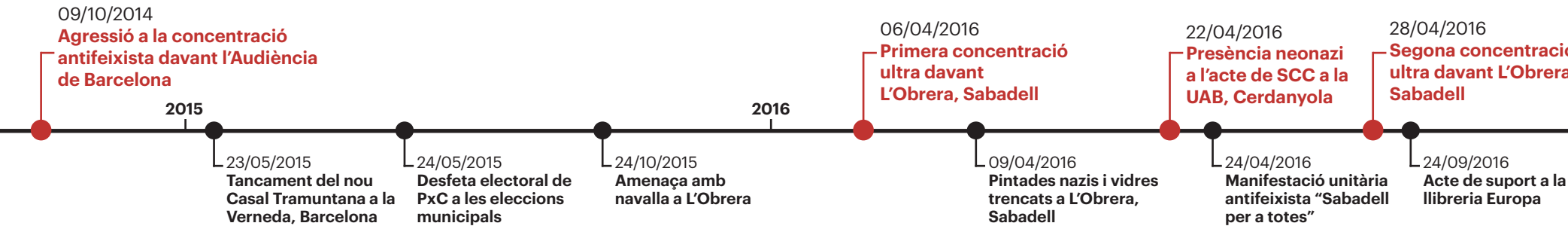
Jorge Juan Antón Navarro

Ha estat candidat per PxC a les eleccions municipals de l'any 2015 a Sant Feliu de Llobregat. Acumula tres antecedents per lesions, amenaces i injúries amb la Policia Nacional espanyola i dos antecedents policials per amenaces i danys amb els Mossos d'Esquadra. Imputat per l'episodi de l'Audiència de Barcelona, també el trobem a L'Obrera, a la UAB i a la concentració de suport a la Llibreria Europa. És de Barcelona i membre d'Último Bastión.

Juan Antonio Invernón Robles

Originari de l'Hospitalet de Llobregat i resident a Ripollet, ha passat set anys a la presó després de ser condemnat per temptativa d'assassinat quan tan sols tenia vint anys. Abans, ja acumulava antecedents per robatori amb violència i amenaces. Des que va recuperar la llibertat el 2013, suma almenys una altra condemna per lesions. També va ser a L'Obrera de Sabadell i és membre d'Último Bastión.

>>> Ve de la pàgina anterior

d'armes prohibides, després que la Policia Nacional espanyola confiscés tres pistoles antidisturbis, una de fogueig, sis armes d'aire comprimit, dues caixes de bales de diferents calibres i 170 armes blanques a casa seva el juliol de 2013. Davant de L'Obrera, també es va poder veure l'italià Paolo Alvisini i un dels fundadors dels a priori autodissolts Hooligans Vallès, Oscar Jove Llobet, àlies *el Largo*, tots dos membres d'Último Bastión. *El Largo* va figurar, fins l'any 2006, en tres llistes electorals de l'MSR i és cosí germà de Dídac González Llobet.

Juan Antonio Invernón Robles i Iván Chicano Ballestar van ser més discrets aquella tarda i es van mantenir en un segon pla. El primer resideix a Ripollet i el segon a Sabadell, però tots dos comparteixen el lideratge a Último Bastión i el fet d'haver arribat a la trentena d'edat entre reixes.

Invernón, natural de l'Hospitalet de Llobregat, té tot el cos tatuat amb simbologia nazi, inclòs el lema *White Pride* sota l'ull dret, que es va fer després de sortir de la presó ara fa tres anys. El seu historial delictiu té condemnes menors per robatori amb violència i intimidació i amenaces, però *Juanan* no va entrar a la presó fins que, l'any 2006, amb tan sols vint anys, va participar en una agressió brutal contra un jove a Saragossa. Invernón va ser condemnat a set anys i mig de reclusió per assassinat en grau de temptativa, ja que el tribunal va considerar provat que

Després de set anys de privació de llibertat, Chicano ha acabat de complir condemna enguany, tot i que ja feia molts mesos que gaudia de permisos penitenciaris

El grup encapçalat per Chicano i Dídac González es va mantenir entre la protesta i la parada de SCC, mentre parlaven amb agents de paisà de la unitat de mediació dels Mossos

ell i quatre neonazis més van colpejar la víctima al cap amb una pedra i un tros d'una tapa de claveguera. Després del seu pas per la presó, Invernón va tornar a ser condemnat per un jutjat de Sabadell per un delictes de lesions, però se li va commutar la pena per quatre mesos de treballs a la comunitat.

La trajectòria d'Iván Chicano tampoc no és menyspreable. Chicano ha integrat les llistes electorals de l'MSR en dues ocasions: a les eleccions al Parlament de Catalunya de l'any 2003 i a les generals de 2004. Va passar per almenys tretze processos judicials en sis anys, començant per l'agressió a un subsaharià a la plaça d'Espanya de Sabadell l'any 2002, per la qual va ser condemnat per la justícia juvenil ja que era menor d'edat. No va ser fins al gener de 2008 quan, en companyia de Genís Vila Pujol -condemnat pel cas Stroika-, va cometre una nova agressió contra un jove antifeixista que va fer dir "prou" als moviments socials de la ciutat. Chicano va ser el número tres a la llista per Castelló del partit de l'assassí de Guillem Agulló, Alianza Nacional, a les eleccions al Congrés del mateix 2008, l'any que va ingressar a presó després de colpejar un mosso d'esquadra de paisà en un bar de Sabadell. Després de set anys de privació de llibertat, Chicano ha acabat de complir condemna enguany, tot i que ja feia molts mesos que gaudia de permisos

Membres del grup de camaraderia ultra es fan una foto davant d'un dels seus bars habituals

penitenciaris, un dels quals va acabar amb una identificació policial a la grada de l'estadi de la Nova Creu Alta.

La sortida de presó i el seu renom dins l'espai neonazi metropolità són alguns dels factors que expliquen la creació i l'activació d'Último Bastión, en un món en què tenir un nou procediment judicial o el pas per la presó t'atorguen encara més galons. Ja abans de ser empresonat, Chicano havia rebut mostres de suport i adulació. La més sonada va ser el 17 de novembre de 2007, quan es va celebrar una concentració neonazi a Sabadell per protestar contra una de les seves detencions. Rere pancartes amb lemes com *Justicia para Iván Chicano*, aquell dia, els Mossos van identificar els seus actuals companys al capdavant d'Último Bastión: Dídac González Llobet i Jorge Juan Antón González.

Amenaça latent

Dues setmanes després de la primera visita ultra a les portes de L'Obrera, una quinzena de neonazis van aparèixer al campus de la UAB. Durant aquest interval de temps, havien aparegut més pintades nazis i s'havien trencat els vidres del centre social en una ocasió. El divendres 22 d'abril, el grup d'ultres es va situar a l'esplanada de la facultat de Ciències Polítiques i Sociologia i va enganxar adhesius contra L'Obrera a tocar d'una paradeta informativa que havia muntat la joventut de Societat Civil Catalana (SCC) per denunciar el robatori -dies abans- d'una bandera espanyola del seu estand. Ràpidament, es va estendre l'alarma i es va conformar una concentració antifeixista, però el grup encapçalat per Chicano i Dídac González es va mantenir entre la protesta i la parada de SCC, mentre parlaven amb agents de paisà de la unitat de mediació dels Mossos.

Abans que el grup neonazi abandonés la zona, es van produir moments de tensió quan diverses antifeixistes es van encarrar als ultres. La seguretat privada i els agents de paisà van evitar que la sang arribés al riu i, especialment, van frenar Ángel Paniagua, un dels acompanyants d'Alejandro Fernández i Genís Vila al concert neonazi de la sala The Other Place, que ja brandava un cinturó per agredir el grup contrari.

L'episodi a la universitat va succeir tan sols dos dies abans de la gran manifestació antifeixista convocada a Sabadell per més de seixanta col·lectius per protestar contra els atacs a L'Obrera. Tot i la contundent resposta popular, amb una marxa que va

aplegar milers de persones, l'amenaça neonazi es va tornar a materialitzar quatre dies després.

Era dijous 28 d'abril i, la nit abans, el local del col·lectiu feminista Justa Revolta havia patit un atac mentre romania tancat. A les vuit de la tarda, l'entitat espanyolista Somatemp havia anunciat la presentació d'un còmic sobre la història de Catalunya en un local anomenat Centro de Estudios Sabadell. En el passat, aquest immoble s'havia usat com a lloc de reunió de les agrupacions de l'MSR i -puntualment- de PxC. Paral·lelament, s'havia convocat una concentració antifeixista a la plaça Vallès per protestar contra l'acte, però, just quan les activistes comprovaven sorpreses que no hi havia ningú a l'acte de Somatemp, van rebre l'avís que una setantena de neonazis es trobaven a la terrassa d'un bar a tocar de L'Obrera.

Diverses furgonetes d'antidisturbis de les ARRO dels Mossos d'Esquadra es van desplaçar fins a l'indret per controlar el nombros grup de feixistes, però en cap moment no els van identificar. Aquell dia, a banda del gruix d'integrants d'Último Bastión -residents al Vallès i a l'àrea metropolitana de Barcelona-, també havien vingut neonazis d'altres indrets de Catalunya. Aquest ha estat, fins ara, el darrer episodi intimidatori conegut que han protagonitzat com a grup.

La història del darrer lustre de la ultradreta a Catalunya té dos episodis recents que expliquen el desenvolupament (en paral·lel, però entrecreuat pels episodis en comú) de dos corrents: un més possibilista i centrat en l'assoliment de quotes de poder institucional i un altre abocat al carrer i a la violència neonazi.

La primera escena es va produir durant l'ofrena floral al monument de Rafael Casanova de l'Onze de Setembre passat. La delegació de PxC va dipositar les seves flors enmig d'una xiulada massiva, encapçalada pel sabadellenc Alejandro Fernández i l'exdirigent de l'MSR Jordi de la Fuente. Abans d'abandonar l'MSR, De la Fuente es va enfrontar amb els seus líders històrics fins que aquests van abandonar el partit, que restava gairebé inactiu des de feia dos anys.

La segona escena es va viure durant la tercera convocatòria de suport -en pocs mesos- a la precintada Llibreria Europa de Barcelona. Entre la setantena d'ultradretans presents a l'acte del 24 de setembre passat a la vila de Gràcia, almenys cinc membres d'Último Bastión, amb Dídac González Llobet al capdavant, sostenien una pancarta escrita en alemany on posava *Capitular? Mai!*. ♦

Rock, camaraderia i política

El grup de música 'nacionalista' Jolly Rogers ha esdevingut el principal espai agregatiu de la ultradreta vallesana. En l'últim any, han actuat a Itàlia, França i a diverses ciutats de l'Estat espanyol

Fotografies d'un desplaçament i del final d'un concert de Jolly Rogers, on apareixen amb membres d'Último Bastión

Sònia Agulló
@La_Directa

Mitjançant una cançó, molts missatges polítics poden arribar a la gent més ràpidament, a més de ser un mecanisme potent d'agregació. De fet, alguns dels membres d'Último Bastión són seguidors o tenen vincles amb el grup de música Jolly Rogers, en el qual Dídac González Llobet toca el baix. Anys abans, González havia tocat amb la justícia per la seva relació amb el dissolt grup de música Hijos del Odio. El 22 de febrer de 2011, va ser detingut al seu domicili de Sabadell en el marc d'un operatiu ordenat per un jutjat d'instrucció del Vendrell. La causa estava oberta des de l'any abans, quan van ser detinguts cinc presumptes membres del grup per apologia del nazisme. Amb l'ampliació de les diligències i la seva posterior detenció, González va quedar imputat per un delicte contra l'exercici dels drets fonamentals i contra la comunitat internacional. Cinc anys després, González no ha cessat en el seu propòsit i és l'ànima de Jolly Rogers. Es tracta d'un grup de rock que s'insereix en el circuit de l'anomenada música *nacionalista*; alguns dels seus membres integren la banda Irreductibles, un altre grup conegut d'ideologia ultradretana. Ambdós han enregistrat el primer àlbum compartit, *Confesiones a la puerta del Infierno*, la tardor de 2015. Mesos més tard, per ampliar la difusió d'aquest treball, van gravar dos videoclips de les cançons "Nunca caminarás solo" i "Alma marinera". Als vídeos, s'hi poden reconèixer membres d'Último Bastión com Jesús Álvarez, Jorge Juan Antón González o Adiel Ibáñez Beltran lluint samarretes amb creus cèltiques o amb frases com *European Brotherhood*.

Adiel Ibáñez, de Sabadell, és campió del mediterrani de kick-boxing K1 i legionari d'estància a Almeria. El seu cos mostra clarament la seva ideologia: a l'espatlla esquerra, té el tatuatge del sol negre, antic símbol dels pobles germànics, lligat a la filosofia esotèrica i el misticisme nazi; al braç dret, una creu cèltica i, a l'altre, una runa odal; al pit, l'emblema de la legió i la creu carlista. Va ser un altre tatuatge, però, el que el va fer famós l'any 2011 durant la celebració, a Màlaga, de la processó del *Cristo de la buena muerte*: una creu gammada a l'interior del braç esquerre, fotografiada per l'agència EFE mentre desfilava amb l'uniforme de legionari i replicada per molts mitjans. Tanmateix, Ibáñez no és l'únic membre d'Último Bastión que ha passat per l'exèrcit espanyol. L'ultra Diego Rodríguez Gavilán apareix en diverses fotografies amb un uniforme militar, en el qual s'observa l'escut d'infanteria amb el seu nom.

Un grup amb projecció internacional

Als videoclips de Jolly Rogers, també hi apareix Paolo Alvisini, un cap rapat italià arribat a l'Estat espanyol a finals de 2014 i vinculat a SPQR Skinhead, l'organització que gestiona la Casa Itàlia, un espai ocupat al poble de Colleverde, a les portes de Roma. Des de fa anys, alguns mitjans italians afirmen que és el lloc on s'està intentant reorganitzar la secció italiana del grup Blood and Honour -sang i honor-, una organització nacional-socialista fundada al Regne Unit l'any 1987. Està integrada per diversos grups organitzats a diferents països, tot i que a l'Estat espanyol està il·legalitzada des de 2011.

A més de ser una organització, Blood and Honour també és una xarxa de producció musical d'ideologia supremacista blanca i de l'anomenat Rock Against Comunism (RAC, Rock Contra el Comunisme).

Als videoclips de Jolly Rogers, hi apareix Paolo Alvisini, cap rapat italià arribat a l'Estat espanyol a finals de 2014 i vinculat a SPQR Skinhead, l'organització que gestiona Casa Itàlia

Tot i que només ha enregistrat un àlbum, el grup musical Jolly Rogers acumula una trajectòria prolífica: ha actuat a tot el territori de l'Estat espanyol, des d'Oviedo fins a Salamanca i també a Santander. S'ha fet un lloc en l'àmbit internacional i, després d'un primer concert a Bolonya, ha participat en un festival de música *nacionalista* i RAC a Treviso -en el marc del Retorno a Camelot 2016- organitzat pel Veneto Fronte Skinheads, associació cultural ultradretana fundada l'any 1985. La banda acaba de tocar a Lió (França) i, a l'octubre, té previst un concert a Suècia.

El grup rep el suport de les seves amistats i seguidors, que sovint els acompanyen a les gires musicals: en algunes fotografies publicades a la pàgina web de la banda, amb l'encapçalament *On tour*, es pot reconèixer Iván Chicano Ballester, Juan Antonio Invernón i Óscar Jove Llobet. Tots tres són membres del grup de camaraderia Último Bastión. ◀

El malson del tren al Camp i l'Ebre

El funcionament de la xarxa ferroviària catalana passa per un moment crític i toca fons a les comarques tarragonines, on diverses plataformes ciutadanes, sindicats de treballadores i expertes en l'àmbit del transport demanen canvis estructurals

Jordi Sans Sugranyes

@jsans_

Els trens que connecten la part sud de Catalunya amb la capital tenen un problema d'impuntualitat crònica. Des de principis d'any fins a l'abril, segons dades oficials, només un 28,31% dels viatges de l'R16, la línia que va de Tortosa a Barcelona, han arribat a l'hora prevista, mentre que, de l'R15, que uneix Riba-Roja d'Ebre amb la ciutat comtal, ho han fet el 40,03% dels combois.

Ricard Riol, president de l'Associació per a la Promoció del Transport Públic (PTP), identifica tres elements com a causants de la situació actual: “Una manca de manteniment en la infraestructura i en el material mòbil, una manca de personal i uns nous protocols de circulació articulats a partir d'un sistema de senyalització obsolet, que ha implicat una reducció del límit de velocitat permès”. A part d'això, al tauler de joc, també hi trobem les institucions: Renfe, Adif (Administrador d'Infraestructures Ferroviàries) i els governs espanyol i català.

Hereus del thatcherisme

A l'Anglaterra dels anys 80, durant el govern de Margaret Thatcher, molts serveis públics es van privatitzar o bé es van delegar a múltiples actors i, finalment, “el ferrocarril va caure en desgràcia”. Els trens, a Catalunya, tenen alguns punts en comú amb aquesta planificació política perquè Rodalies és competència de la Generalitat des de l'any 2010, però les infraestructures es gestionen des d'Adif i els trens són responsabilitat de Renfe. És a dir, el servei ferroviari català no té “pare polític”. Així ho explica Joan Valls Fantova, expert en mobilitat i transport, que assegura: “Pel que fa a la infraestructura, tens dues opcions, o la cuides cada dia i et surt per 10, o esperes que es trenqui i et surt per 30 o 40”. El fet de dependre de tantes mans diferents ha fet “impossible” treballar per un objectiu comú.

Posant el focus en les competències autonòmiques, la Generalitat tampoc va abordar la necessitat de tenir un transport públic eficient. Valls explica que, en el seu moment, “Convergència i Unió es va implicar en els serveis de proximitat sobre els quals tenia ple control i va decidir que el seu model era el d'un metro per l'àrea metropolitana de Barcelona i una autopista per la resta del territori”. Per acabar-ho de complicar, a l'Estat espanyol, “l'AVE Madrid-Barcelona es va convertir en la joia de la corona i era l'única preocupació del govern”, opina Riol,

que afegeix que, actualment, el debat se centra en el replantejament del model radial ferroviari, però, “en altres moments, el més important era l'AVE i el Quart Cinturó”.

Més enllà de l'“Espanya ens roba”

Tant les expertes com les portaveus de les plataformes ciutadanes en defensa del transport públic coincideixen que la Generalitat té unes competències limitades en la matèria, però que “podria fer més”. Daniel Pi, delegat de la PTP al Camp de Tarragona, comenta que “la Generalitat no té competències plenes, però en té de molt importants”. Montse Castellà, portaveu de la Plataforma Trens Dignes, afegeix: “Renfe i Adif tenen la seva part de responsabilitat, però la Generalitat, el poc o molt que li deixen gestionar, ha de saber-ho repartir per tot el territori català”. Castellà és taxativa i diu que “en la part de competències que té transferides, el govern català no es pot rentar les mans i dir que tot és culpa de Madrid”. “El gruix de la problemàtica és Foment, és Adif i és Renfe, però reconèixer això no ha de fer que callem que una part important del que ens passa depèn de la Generalitat”, sentència.

El Camp i l'Ebre fa 30 anys que tenen les mateixes vies, catenàries i estacions, de les quals no s'ha fet un bon manteniment, motiu pel qual ofereixen un servei insuficient. Castellà descriu que els trens de l'R15 i l'R16 circulen per “una infraestructura vella i una via saturada, amb moltes més freqüències i combinacions” i sense les eines adequades. A més dels pocs recursos pressupostaris que destina Adif a les línies catalanes i en particular a les del sud, les freqüències actuals són les mateixes que durant els anys 90, en part per culpa del sistema d'adequació de velocitat, ASFA. Es tracta d'un sistema vell que té com a objectiu “evitar que un tren atrapi el que té al davant”, especifica Ricard Riol. D'aquesta manera, en algunes zones, no es pot regular el ritme del tren al detall, sinó que tan sols es pot optar per passar “de 0 a 60 o de 60 a 100 quilòmetres per hora sense cap graduació”, afegeix.

Això no obstant, veus de la Generalitat responen que la situació actual dels trens que recorren les comarques de la demarcació de Tarragona és “conseqüència de la manca d'inversió en les infraestructures ferroviàries per part de l'administració general de l'Estat, tant pel que fa al manteniment i la conservació com a la seva millora, cosa que comporta incidències

“Pel que fa a la infraestructura, tens dues opcions, o la cuides cada dia i et surt per 10 o esperes que es trenqui i et surt per 30 o 40”, diu l'expert en mobilitat Joan Valls Fantova

Per acabar-ho de complicar, a l'Estat espanyol, “l'AVE Madrid-Barcelona es va convertir en la joia de la corona i era l'única preocupació del govern”, opina Ricard Riol

18 09 Llegadas Arribades		NEXT ARRIVALS		adif	
Hora Hora	Procedencia Procedència	Tren Tren	Número Número	Via Via	Observaciones Observacions
18:26	BARCELONA FRANÇA	R14 Rodalies	15045	1	ESTIM.18:35
18:38	FLIX	R15 Rodalies	33036	2	ESTIM.18:48
18:52	BARCELONA FRANÇA	renfe Regional Expres	33033	2	
19:18	LA PLANA-PICAMOIXONS	renfe Regional	15408	2	
19:28	TARRAGONA	RT1 Rodalies	31597	2	
19:54	BARCELONA FRANÇA	renfe Regional Expres	15039	3	
20:06	ZARAGOZA-DELICIAS	R15 Rodalies	34016	2	
20:34	TARRAGONA	RT1 Rodalies	31599	3	
20:50	BARCELONA FRANÇA	renfe Regional	15139	2	

Les usuàries de la demarcació de Tarragona es veuen obligades a conviure amb els retards / NEUS ANGLÈS

reiterades i la imposició de limitacions de velocitat davant la manca d’inversió per solucionar els problemes detectats”. Ricard Font, secretari d’infraestructures i mobilitat del Departament de Territori i Sostenibilitat, argumenta que estan fent “un seguiment del servei dia a dia per exigir que es duguin a terme les obres compromeses i que es pugui arribar al grau de puntualitat adequat mentre no entra en funcionament la variant Vandellòs-Tarragona”. Font afegeix que la Generalitat “és titular del servei de Rodalies de Catalunya, però no té atribucions en relació amb la infraestructura sobre la qual discorre el servei, atès que el govern de l’Estat, mitjançant l’ens públic Adif, és qui ostenta la titularitat i la gestió de la xarxa ferroviària, amb atribucions com la gestió del trànsit ferroviari i el manteniment de la infraestructura”.

Impuls de l’AVE versus el tren convencional

Un dels temes que ha generat més polèmica els últims temps ha estat l’estació de l’AVE Camp de Tarragona, situada entremig de les grans ciutats de la zona, però sense èxit d’afluència de passatge. L’arribada de l’alta velocitat, tant a l’Estat espanyol en general com a les comarques del Camp en particular, va suposar un “punt d’inflexió” en la gestió de les infraestructures. Des de la PTP asseguren que “el pacte del Majestic no parlava de la xarxa convencional, sinó de l’AVE Madrid-Barcelona”. També destaquen que, “després, va venir l’AVE per a tots i tot el ferrocarril convencional en general va caure en l’oblit”.

La zona de Tarragona no va ser una excepció i, a partir de llavors, la que havia estat la línia més concorreguda de tot l’Estat espanyol va començar a degradar-se. Agustí Agramunt, professor de la Universitat Rovira i Virgili especialista en Història de la Revolució Industrial, explica: “Ja al segle XIX, es va posar en evidència que la iniciativa privada estava interessada a comunicar Catalunya i València i, de fet, era una línia força rendible en comparació amb d’altres”. La planificació dels caríssims traçats de l’AVE, explica Valls, va convertir aquesta nova xarxa “en un tòtem perquè era una manera increïble de posar capital a invertir -fent obra nova en comptes de reformes, ningú no miraria si havien tret un 2% de formigó- a més d’implicar menys planificació”.

Al Camp, en aquest sentit, “les disputes entre Reus i Tarragona han fet molt de mal”, sentència Pi. Els malentesos entre les

dues ciutats, segons Riol, “van ser una oportunitat per a Foment per escurçar terminis i estalviar costos”. Tot plegat va portar al naixement de plataformes com Trens Dignes o la PDF per treure a la llum aquests fets, a més de reivindicar el Camp de Tarragona com la segona àrea metropolitana catalana i exposar que, pel govern català: “Barcelona és la important, Girona és el paradís perdut i la resta els és bastant igual; vénen aquí baix quan no hi ha més remei”. Joan Valls afirma que les administracions de l’àrea metropolitana de Tarragona “mai no han cregut en el servei, fet que ha acabat repercutint en la seva planificació i el seu desenvolupament”. I especifica: “Una segona àrea metropolitana hauria de tenir, com a mínim, un tren per hora que tardés 35 minuts fins a Barcelona”. Amb la inauguració del corredor del mediterrani prevista pel 2017, es veurà cap on evoluciona la xarxa i quin paper tenen el tren convencional i les línies de fora d’aquest tram davant de l’alta velocitat.

En tot aquest entramat, hi ha una part que sovint queda oblidada; és el paper que hi juga la plantilla que ofereix el servei. Els sindicats denuncien l’abandonament pressupostari que viu el ferrocarril i exposen que “el Ministeri de Foment dedica un 75% dels fons a l’alta velocitat, malgrat ser un sistema que només utilitza el 5% de la població”. Des de la secció sindical de la CGT Adif a Tarragona, també constaten que la política empresarial “respon al criteri econòmic instal·lat en la cerca obsessiva d’un benefici econòmic i en la retallada permanent” i que l’actuació per donar solucions a la problemàtica actual és “nul·la”. Des de la CGT creuen que “Tarragona és un camp de proves envoltat de trajectes amb via única”. Per tot això, defensen que elles són “les primeres interessades a donar un servei de qualitat”, però reiteren la falta de mitjans i la mala planificació.

Canvis a llarg termini

Totes les persones consultades opinen que cal un sistema de transport públic “potent” per poder aconseguir ser un país capdavanter. Riol explica que fa falta una “planificació a llarg termini amb inversions constants i assumibles”; Valls hi afegeix que “la xarxa no pot estar organitzada des de punts diferents, amb competències disperses i sense lideratges polítics clars”. La CGT, per la seva banda, assegura que “la solució no arribarà gràcies a petits pedaços, sinó que serà a través de la transformació radical de la política ferroviària que realment veurem millores”. ◀

Amb la inauguració del corredor del Mediterrani prevista pel 2017, es veurà cap on evoluciona la xarxa i quin paper tenen el tren convencional i les línies de fora d’aquest tram

La CGT assegura que “la solució no arribarà gràcies a petits pedaços, sinó que serà a través de la transformació radical de la política ferroviària que realment veurem millores”

Els sindicats reclamen **150 llocs de treball nous** a les estacions

Les seccions sindicals de la CGT i la UGT d'Adif i Renfe advoquen per visibilitzar la problemàtica a través de la mobilització i conviden les direccions empresarials al diàleg

Concentració davant de l'estació de Renfe de Tarragona / CGT TARRAGONA

J.S.S.
@jsans_

El mal estat de les infraestructures i la falta de recursos per poder oferir un servei de qualitat a les estacions i les línies que passen per la demarcació de Tarragona afecten de ple les persones que utilitzen el tren com a mitjà transport habitual, però també la plantilla. Els sindicats CGT i UGT parlen de la falta de diàleg de les direccions de Renfe i Adif, que “no mostren cap mena de voluntat d’acostament de postures entre les parts per contribuir a una sortida satisfactòria”. A més, Héctor Sebastià (UGT) i Carlos Montejano (CGT) denuncien que “la política que se segueix des de l’empresa respon al criteri econòmic instal·lat en la cerca obsessiva de benefici i la retallada permanent”.

Tot plegat implica que les plantilles es trobin desbordades de feina i, sobretot, que “els toqui donar la cara davant les usuàries per una situació que no han generat”. El cas de Tarragona és un dels més preocupants de la geografia de l’Estat espanyol, per la presència de plantilla en totes les àrees logístiques. La zona compta amb el trànsit de mercaderies del port de Tarragona, a més de les obres de construcció del nou corredor del Mediterrani que, el 2017, ha d’unir el sud de Catalunya i el País Valencià a través de l’alta velocitat. Tot i això, remarquen que no són l’únic punt amb problemes i parlen de les companyes d’altres llocs de l’Estat que també viuen el moment actual amb preocupació i sense les eines necessàries per poder fer bé la seva tasca. Exposen el cas de zones menys poblades com l’Aragó, Galícia i Extremadura, on “les usuàries viatgen amb trens obsolets i a velocitats ínfimes”, d’entre 40 i 70 quilòmetres per hora.

Ambdós sindicats asseguren que volen portar a la pràctica “un model de ferrocarril públic i social per revertir la situació actual i obtenir millores reals per a totes les ciutadanes”. Defensen que cal un servei de qualitat i demanen a la classe dirigent que deixi d’excusar-se en el “poc poder de decisió de l’empresa” per culpa de les “polítiques restrictives en recursos humans” que du a terme el Ministeri de Foment.

Reivindicacions principals

Tant la CGT com la UGT creuen que el punt de partida per millorar el servei és l’ampliació de la plantilla regular a les estacions. Gran part de les treballadores d’Adif dedica el seu temps a la reparació d’infraestructures en mal estat, de manera que, “quan existeix més d’una incidència, s’ha de prioritzar la seva reparació i algunes avaries han d’esperar més temps per ser solucionades per falta de personal, amb la consegüent afectació en la regularitat dels trens”.

Els representants sindicals posen èmfasi en la “necessitat de prop de 150 treballadores més a Tarragona”. Malgrat això, asseguren que, els darrers anys, “no s’ha fet cap mena de modificació en les previsions de plantilla” i exposen que, en l’última oferta de llocs de treball públics, després de sis anys “sense cap incorporació a la província”, s’han ofert “només cinc places”. Sebastià, de la UGT, considera que aquesta xifra és “una quantitat de treballadores irrisòria tenint en compte les necessitats actuals”.

Qualifiquen de “despropòsit” els retards a les línies R15 i R16 -una qüestió molt present en les seves lluites- i treballen perquè el context millori. Montejano afirma: “Tenim un paper

Els sindicats asseguren que volen portar a la pràctica “un model de ferrocarril públic i social per revertir la situació actual i obtenir millores”

Qualifiquen de “despropòsit” els retards a les línies R15 i R16 -qüestió molt present en les seves lluites- i treballen perquè el context millori

molt important perquè hem canalitzat la lluita i, des de la CGT, entenem que solament aconseguirem traslladar als usuaris la denúncia de l’abandó del servei públic per la privatització que està patint el ferrocarril a través de la mobilització”. Per altra banda, parlen sobre els nous horaris de la línia R16, una mesura molt criticada per les plataformes ciutadanes i que, segons detallen, s’executa “fent que la immensa majoria dels combois surtin uns minuts abans i arribin uns minuts més tard”. S’allarga el temps previst de recorregut i, així, Renfe s’estalvia que se l’acusi de retards. Aquesta mesura, segons Montejano, “afavoreix la sincronització entre trens, però també repercuteix en les usuàries, que es poden beneficiar menys del retorn de l’import del bitllet en cas de retard”. ◀

Andanes de l'estació de Tarragona / NEUS ANGLÈS

La demarcació de Tarragona perd un 21% d'usuàries en una dècada

Les incidències a la línia R16 han significat un xoc d'interessos entre les administracions i les usuàries afectades a l'hora de trobar solucions a la problemàtica

J.S.S.
@jsans_

La línia R16, que cobreix el trajecte entre Tortosa i Barcelona, ha estat la més damnificada per les circumstàncies que han portat tota la xarxa ferroviària a la situació actual. Es tracta d'un recorregut malmès a causa del mal estat de les infraestructures, tot i que es tracta de la línia més rendible de tot l'Estat espanyol, segons explica Montse Castellà, portaveu de la Plataforma Trens Dignes. “Tot i això, encara té un tram de via única al llarg de 24 quilòmetres entre Vandellòs i Vila-seca”, destaca. Aquest malestar s'exemplifica en retards continus. De l'11 de juliol a l'11 de setembre, es van acumular un total de 13.525 minuts de demora segons les dades oficials i 20.116 minuts segons denuncien les usuàries. En dades més intel·ligibles, es traduiria en una acumulació de catorze dies de retard durant els dos mesos analitzats.

Des de la seva creació, l'any 2013, Trens Dignes ha pressionat el govern de la Generalitat de Catalunya, Renfe i Adif perquè posin “solucions reals” sobre la taula. “Naixem per recollir el descontentament de moltes dècades”, assegura Castellà. Tot i això, els fets de l'actualitat han desbordat les pitjors expectatives i, durant l'estiu d'enguany, s'ha produït un punt d'inflexió. El percentatge de viatges que arribaven més tard de l'hora prevista era tan alt que diversos ajuntaments de la zona, plataformes i representants del Departament de Territori i Sostenibilitat es van reunir per fer propostes de treball amb l'objectiu de revertir aquesta tendència.

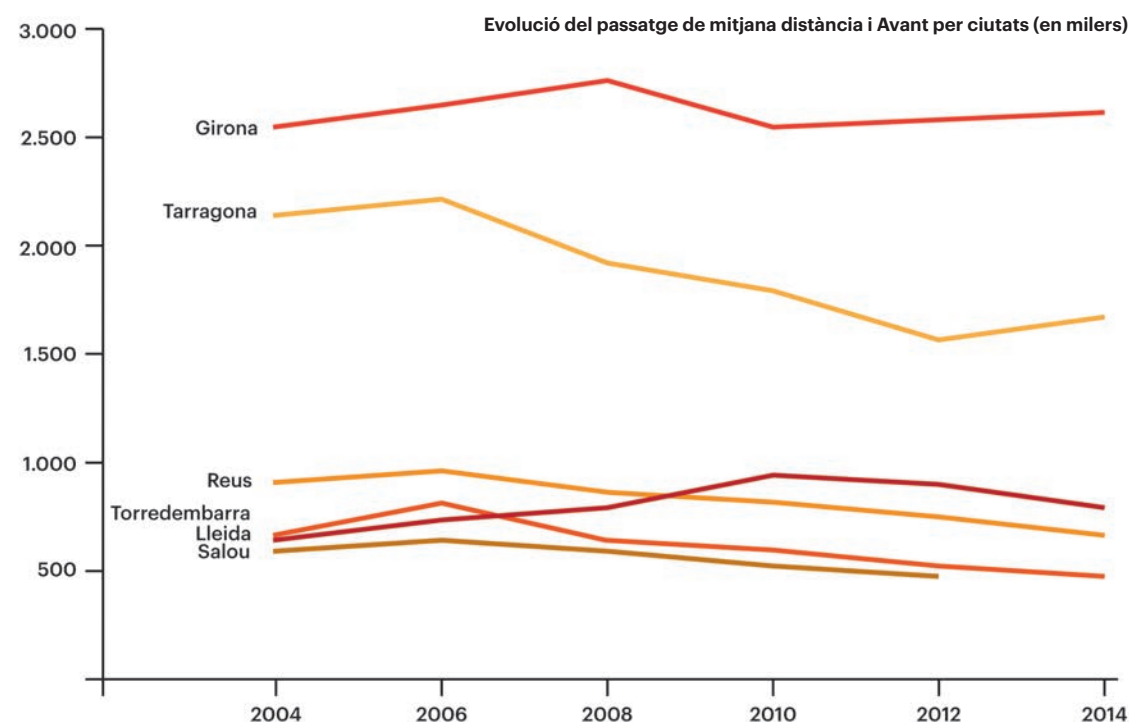
El 5 d'agost, malgrat l'oposició de la ciutadania organitzada, la Generalitat va arribar a un acord amb les empreses Renfe i Adif per posar en marxa uns nous horaris que incorporaven els retards habituals de vuit minuts de mitjana amb l'objectiu de “millorar la fiabilitat dels trens i reduir els retards crònics”. Trens Dignes va manifestar des d'un principi que es tractava de “posar pedaços als descosits”. No obstant això, els retards van continuar sent habituals i, des del 12 d'agost -una setmana després dels canvis-, la Generalitat va decidir que, a partir d'aleshores, abonaria el preu del bitllet a les viatgeres si se superaven els set minuts de retard.

La portaveu de Trens Dignes afirma que “és lamentable que, dels impostos de totes i dels fons públics de Territori i Sosteni-

bilitat, s'hagin de pagar unes devolucions que, si no s'haguessin canviat els horaris, no caldria abonar”. Per justificar la decisió, Ricard Font, secretari d'Infraestructures i Mobilitat, assegura que, “de moment, no s'acceptaran altres modificacions plantejades per Adif si no hi ha l'absoluta garantia d'execució de les inversions adients”. En resposta al canvi de posicionament, Castellà afirma: “No deixa de ser paradoxal que des del govern es queixin d'una mesura a la qual havien donat suport”.

A Girona i Lleida creix el nombre d'usuàries

Quatre milions de persones utilitzen el tren per desplaçar-se cap a les ciutats i els pobles de la zona o cap a Barcelona. Els últims temps, la xarxa s'ha anat deteriorant “progressivament per la manca d'inversions”, fet que ha provocat una pèrdua del

21% d'afluència d'usuàries úniques des de 2004 (una mitjana de 44.800 cada any), mentre que, a les demarcacions de Lleida i Girona, on també s'utilitza el tren de mitjana distància, l'afluència ha augmentat un 10% i un 3% respectivament.

Per demanar respostes, la Plataforma en Defensa del Transport Públic, la Plataforma Trens Dignes i la Plataforma per la Defensa d'un Ferrocarril Públic i de Qualitat al Camp de Tarragona han convocat una protesta aquest 10 d'octubre a dos quarts d'onze a l'estació de tren de Vila-seca. La concentració té l'objectiu de donar visibilitat a la problemàtica i forçar les administracions a aprovar “un pla d'inversions en infraestructura, estacions i material mòbil a curt termini per millorar les línies més utilitzades, R14, R15 i R16, i aconseguir uns trens dignes, fiables, còmodes i accessibles”. ◀

Ilan Pappé, historiador israelià

“Hem de convèncer els àrabs jueus que el neoliberalisme i el sionisme els perjudiquen”

Nascut el 1954 a Haifa, Ilan Pappé és professor d'història a la Universitat d'Exeter (Regne Unit) i un dels grans referents intel·lectuals de l'antisionisme israelià. Autor d'obres com 'Historia de la Palestina moderna: un territori, dos pobles' (2003), 'La limpieza étnica de Palestina' (2006) o 'La idea de Israel. Una historia de poder y conocimiento' (2014), el seu relat qüestiona la historiografia oficial israeliana. És un activista polític compromès, fins al punt que va haver de deixar la seva plaça a la Universitat de Haifa pel seu suport al boicot acadèmic contra les universitats hebrees. Fuig del pesimismo i està convençut que la situació política del poble palestí millorarà a llarg termini. Rep la DIRECTA després de participar a l'escola d'estiu de la CUP, que es va celebrar del 16 al 18 de setembre a Vilanova i la Geltrú.

Marc Font i Laia Gordi
@marcfontribas / @miravent

Les relacions entre Barack Obama i el primer ministre israelià, Benjamin Netanyahu, no són bones, però, fa unes setmanes, es va anunciar que el govern dels Estats Units havia aprovat un paquet d'ajuda militar de 38.000 milions de dòlars per a Israel. El gest demostra que Israel pot fer el que vulgui sense que això tingui conseqüències?

Hi ha un acord no escrit entre els Estats Units i Israel que, si hagués de definir, diria que es basa en el fet que Israel no interfereixi en la política americana i els Estats Units no interfereixin en la política israeliana a Palestina. Netanyahu va decidir desafiar la política d'Obama amb l'Iran i va violar l'acord, perquè no pots dir als Estats Units què han de fer a l'Iran. Potser aquesta relació pot canviar, però hem d'esperar. El suport dels Estats Units a Israel es fonamenta en tres potes. Una és el lobby jueu, que ja no és tan fort com era i, a més, té membres que cada vegada són més crítics amb la política israeliana. Una altra és el complex militar-industrial, que ara és més ambivalent amb Israel perquè té clients més bons al món àrab, com l'Aràbia Saudita. I, finalment, hi ha el lobby sionista cristià, que, sorprenentment, és el més lleial a Israel. La qüestió és veure si el debilitament de les altres dues potes tindrà un impacte en la política nord-americana cap a Israel. És cert que Netanyahu i Obama no tenen una bona relació, però això no té un efecte real. Estem en un nou procés en què tot pot canviar. Hem de ser molt prudents

a l'hora de predir cap on pot anar, però m'atreveixo a dir que, des de la perspectiva palestina, qualsevol canvi és positiu perquè l'*statu quo* és el pitjor per a l'ocupat. Alguna cosa passarà.

Si es mira des d'una perspectiva històrica, la situació de la població palestina sobre el terreny ha empitjorat les darreres dècades. Cada cop hi ha més colònies israelianes, queda menys terra en mans palestines, el conflicte té menys pes dins l'agenda global... Quin és el teu diagnòstic?

Primer de tot, tens raó. La situació sobre el terreny és pitjor. Ara mateix, Palestina no és un problema per a les elits polítiques ni els grans mitjans. Si jutgem la situació des de la seva perspectiva, Palestina té problemes, però, en canvi, si ho fem des de la perspectiva de la societat civil, aleshores, la posició de Palestina és molt més bona del que ha estat mai. Perquè les societats civils occidentals són més propalestines que mai. Quan la societat civil es mou, es triga temps a veure canvis reals sobre el terreny. Et dono un exemple. Durant la dècada dels seixanta, tots els governs del món refusaven imposar sancions a la Sud-àfrica de l'apartheid, però la societat civil ja parlava del boicot. Van passar prop de vint anys fins que el primer govern va imposar sancions. És cert que, per la comunitat internacional, Palestina no és una qüestió, però sí que ho és per la societat civil internacional, per a qui ocupa el mateix lloc que el Vietnam, Sud-àfrica, el Xile de Pinochet... és un símbol del que va malament al món. Com que el sionisme ara és molt pitjor, és més fàcil convèncer la gent per unir-se a una lluita justa. Estem en una cruïlla històrica en què, alhora, podem ser molt pessim

FOTOGRAFIES DE L'ENTREVISTA:
SERGI RUGRAND

mistes pel que fa al futur a curt termini. Segurament, d'aquí tres anys, la situació serà pitjor que la d'ara i la situació al món àrab no hi ajuda, però, a llarg termini, penso que assistim al començament d'un procés de millora.

Descartes l'anomenada solució dels dos estats per resoldre el conflicte israelianopalestí, però no advoques per anar cap a un Estat binacional, sinó per avançar cap a un Estat democràtic. De fet, formes part del moviment Un Estat Democràtic (ODS, en les sigles en anglès). Qui hi participa i quina influència té?

Allò que no sigui la solució dels dos estats és bo i l'Estat binacional és damunt la taula. No en sóc un entusiasta i tampoc hi estic en contra, però penso que l'Estat democràtic és una solució més bona. L'ODS, de fet, encara no és un moviment, sinó una discussió, un diàleg. Però molts grans moviments al món han començat com un diàleg. Hi ha diversa gent, tant del costat jueu com del palestí, i de diferents partits polítics, generacions o estatus socioeconòmic pensant conjuntament en el futur. Tenim clar que la solució dels dos estats no és possible i que la sortida passa per un únic Estat, però el que no sabem és com aconseguir-ho. Tenim trobades i parlem amb dirigents d'Al-Fatah, Hamàs i els partits palestins a Israel. Encara creuen en la solució dels dos estats, però, com a mínim, volen escoltar-nos. Ara bé, hi ha un problema amb la representació dels palestins. L'Autoritat Nacional Palestina (ANP) ja no és un cos representatiu, no funciona. Hamàs només representa una part de la història. I abans que la proposta d'un Estat sigui una solució real, el moviment nacional palestí necessita resoldre el problema de

la representació. No sé com, no sé si amb eleccions. En el fons, nosaltres parlem d'un canvi de règim perquè, ara, Israel és un Estat d'apartheid. Però sabem que és una lluita molt llarga, no una revolució en què, d'un dia per l'altre, tothom serà igual. Ara, el problema principal és convèncer el moviment nacional palestí, que vol l'autodeterminació i somia amb un Estat nacional palestí. El sionisme ha de desaparèixer i els palestins han de pensar en clau postnacional.

Doncs, per arribar-hi, sí que sembla necessària una revolució, almenys mental.

Ho és, però no per tothom. Jo vaig néixer a Galilea i hi visc i, per mi, no ho és perquè palestins i jueus hi convivim des de fa més de cent anys. Però, per a les persones de Jerusalem o Tel Aviv, sí que ho seria; i també per a les de Cisjordània, per a qui els jueus només són els soldats o els colons fanàtics. En resum, per a alguns, suposaria un canvi fonamental en el seu estil de vida, mentre que, per d'altres, seria continuar tal com viuen.

Els resultats electorals mostren una clara dretanització de la societat israeliana. És realista pensar en un canvi de les polítiques colonials?

Sí, perquè ningú no ha ofert una alternativa real. L'alternativa, per a la gent que vota la dreta, és l'esquerra liberal sionista, que no és una alternativa real, és la mateixa cosa però més dèbil. Si s'ofereix una autèntica alternativa i treballem per fer-la créixer, tindrem una oportunitat. L'única manera que té el Partit Laborista per sobreviure és aliant-se amb la comunitat palestina d'Israel, que ara concorre amb la Llista Conjunta, però no ho

“

Tenim clar que la solució dels dos estats no és possible i que la sortida passa per un únic Estat, però el que no sabem és com aconseguir-ho

L'Autoritat Nacional Palestina (ANP) ja no és un cos representatiu, no funciona; i Hamàs només representa una part de la història

”

“

El sionisme liberal és cada cop més dèbil i, bàsicament, tenim antisionistes, que és un camp petit però creixent, i la dreta. És d'hora per jutjar quin èxit tindrà l'antisionisme

Hi ha gent que s'ha intentat amagar dient que era sionista liberal o fins i tot socialista, però no pots ser socialista o liberal i, alhora, un ocupant i un colonitzador

”

farà mai precisament perquè és sionista. Desapareixerà políticament abans d'aliar-se amb els palestins d'Israel.

No seria un suïcidi electoral per un partit israelià plantejar canvis profunds a l'*statu quo*?

Però és que no sabem què passaria si s'oferís una alternativa. Podem veure què passa si l'alternativa no emergeix dels partits polítics, sinó de la societat civil. Avui, les ONG estan contra l'ocupació i són més antisionistes que mai. El sionisme liberal és cada cop més dèbil i, bàsicament, tenim antisionistes, que és un camp petit però en creixement, i la dreta. Tenim un mapa clar, però encara és massa d'hora per jutjar quin èxit tindrà l'antisionisme. Seria clau que els palestins encoratgessin l'antisionisme. L'Autoritat Palestina només s'adreça als sionistes i això és un problema. És fonamental que hi hagi un diàleg, però, mentre només parli amb el sionisme liberal, l'*statu quo* es mantindrà.

Com expliques el gir a la dreta de la societat israeliana durant les darreres dècades?

És la conseqüència natural del sionisme. No és que hi hagi un sionisme de dretes, sinó que el sionisme és un projecte de la dreta. Durant molts anys, hi ha hagut gent que ho ha intentat amagar dient que era sionista liberal o fins i tot socialista, però no pots ser socialista o liberal i, alhora, un ocupant i un colonitzador. Finalment, ha aparegut l'autèntica cara del sionisme, ha caigut la màscara i l'electorat jueu ha dit: "D'acord, som sionistes i aleshores no cal que juguem a jocs quan el món no ens demana que hi juguem més".

El 2011, desenes de milers de persones, sobretot joves, van prendre els carrers de les principals ciutats d'Israel per protestar pel cost de la vida i el desmantellament d'un migrat estat del benestar. Què en queda, d'aquest moviment?

Va ser una protesta social, però només des d'una òptica sionista. Ho definia molt bé una pancarta molt interessant on es llegia: *Els manifestants volen justícia social, mentre que els palestins*

volen justícia. Recordo que els organitzadors del moviment van demanar a tothom que va parlar en una gran manifestació [a Tel Aviv] que no es mencionés l'ocupació ni la paraula Palestina. Ells volien millorar les condicions socials i econòmiques dels colons i seguir dins el projecte colonialista, sense adonar-se de la connexió existent entre els seus problemes econòmics i l'ocupació. Va ser molt fàcil, pel govern israelià, aturar el moviment, amb una nova guerra, el 2012, a Gaza. I des d'aleshores, la situació ha empitjorat perquè el sistema financer israelià et permetia treure del banc cada mes una quantitat equivalent al doble del teu sou amb la targeta de crèdit a un interès molt baix, fet que et permetia accedir a moltes coses. Després de les mobilitzacions, el sistema va canviar i, ara, s'ha de viure d'acord amb el salari real, de manera que hi ha molta gent de l'antiga classe mitjana que avui no es pot permetre una casa.

En qualsevol cas, es va perdre una bona oportunitat per crear un autèntic pol d'esquerres que rebutgés l'ocupació i lluités contra les polítiques neoliberals?

El problema de l'esquerra a Israel és similar als problemes que té l'esquerra a Anglaterra o altres llocs. Quan apareixen grups que assenyalen la comunitat musulmana d'Anglaterra o els palestins d'Israel com a diferents, es fa molt difícil crear solidaritat entre la classe obrera i la classe mitjana a través de la ideologia. Pel govern, és més fàcil dir que ets pobre per culpa dels altres, ja sigui els palestins a Israel o la comunitat musulmana a Anglaterra. Hem de treballar molt dur en un grup específic que és clau, que són els jueus àrabs, els mizrahims. Haurien de ser els aliats naturals dels palestins a Israel i junts representen el 70% de l'electorat. Una aliança electoral entre aquests grups seria poderosa, però mai no ha passat. El projecte colonial del sionisme és un projecte europeu que veu els jueus àrabs com a àrabs i els ha volgut convertir en colonitzadors. En certa manera, ha buscat desarabitzar-los i ells neguen la seva identitat àrab i, per tant, és molt difícil aconseguir aquesta aliança. Però és possible i hem de treballar per aconseguir-la.

No suposa una contradicció que els mizrahims, que concentren gran part de la població més pobre d'Israel, siguin el gran puntal dels partits de dretes?

Quan parles d'esquerra i dreta a Israel no és en els termes convencionals, no està vinculat a qüestions econòmiques o socials, sinó que descriu quina és la teva posició sobre els territoris ocupats i, en tot cas, també sobre els drets civils. En certa manera, gent de dretes que està en contra dels drets dels homosexuals i no vol cap compromís amb els palestins podria viure en una societat més socialista, però només per a jueus. Per crear aquesta coalició, hem de convèncer els àrabs jueus que el neoliberalisme i també el sionisme són dolents per a ells i els perjudiquen. Durant molts anys, no ho hem fet i ara tenim una agenda més clara en què es vincula el neoliberalisme amb l'ocupació com no s'havia fet mai.

Has escrit que la societat israeliana està desinformada del que passa als territoris ocupats, però, en canvi, hi ha periodistes com Amira Hass o Gideon Levy i escriptors com tu mateix que mostren què hi passa. No exerceix cap influència?

Només el 7% dels israelians llegeix el diari *Haaretz* i no tots ells llegeixen Hass o Levy. L'Estat d'Israel és un Estat colonialista que ha invertit molt en la segregació i ha intentat separar les dues comunitats. Aquesta és la realitat, però passen coses. A Galilea, Israel va crear dues ciutats exclusivament jueves, Natzaret Ilit i Carmiel, però, ara, entre el 30 i el 35% de la població de Natzaret Ilit és palestina i també ho és entre el 20 i el 25% de la de Carmiel. Israel no pot controlar aquests moviments, tot i que intentarà mantenir la separació entre uns i altres. No pot aturar que s'hi instal·lin palestins, que, a més, passen a viure en comunitats mixtes, no en barris segregats. Això és l'inici d'un únic Estat. També hi ha cinc escoles àrabs jueves i l'Estat les ha intentat demolar perquè té pànic que en creixin més. Quan el règim té por vol dir que el moviment de la gent és positiu. ◀

“

Quan parles d'esquerra i dreta a Israel no és en els termes convencionals, econòmics o socials, sinó que descriu quina és la teva posició sobre els territoris ocupats

”

Gent de dretes que està en contra dels drets dels homosexuals i no vol cap compromís amb els palestins podria viure en una societat més socialista, però només per a jueus

“El BDS s'ha convertit en un exemple de com un moviment social pot canviar la realitat”

M.F. / L.G.

@marcfontribas / @miravent

Quina opinió tens de la campanya de Boicot, Sancions i Desinversions (BDS) contra Israel, que els darrers anys ha aconseguit diverses fites importants?

El BDS és la millor eina que té la comunitat internacional per ajudar-nos, no n'hi ha una altra. És una campanya correcta, en el moment correcte, està funcionant molt bé, és molt democràtica i molt descentralitzada. És un gran model de la teoria de moviment social i s'ha convertit en un exemple de com un moviment d'aquest tipus pot canviar la realitat. És un moviment molt poderós i una font d'esperança, però necessitem progressos similars sobre el terreny. I també cal una nova definició de què és alliberar Palestina. I, aquí, és clau el paper dels antisionistes, que no poden anar amb els partits sionistes i, ara mateix, tampoc amb els palestins.

Sovint, els grups de la campanya BDS han de sentir el comentari que són antisemites. Què diries a algú que intenta desqualificar-los?

Pots dir tres coses per desmentir-ho. Primer, molts dels activistes del BDS són jueus i, per tant, no poden ser antisemites. Segon, cal recalcar que el judaisme i el sionisme no són el mateix i parlem d'un moviment antisionista i no antijueu. I, finalment, és un moviment que lluita contra el racisme i a favor de la justícia. Si la població és discriminada, pensem que és una opressió injusta i, per tant, és un moviment universal dirigit no contra els jueus, sinó contra l'opressió. En resum, aquesta acusació no pot funcionar.

Però, de moment, no sembla que hagi suposat una transformació de les condicions sobre el terreny.

El BDS funciona i té èxit, però això no vol dir que ajudi els palestins sobre el terreny. Com tots els processos històrics, necessita temps. I és important resoldre les coses quotidianes, les qüestions petites, no només els grans conflictes, per poder avançar. El BDS és important, però també necessitem un moviment fort des de sota amb resultats tangibles. En tot cas, ara estem en un moment en què comença un procés important. A curt termini, estarem pitjor que ara, però, a llarg termini, hi ha una oportunitat important per estar millor. I entenc que això és molt difícil d'acceptar per part de la gent, que vol canvis immediats, sobre el terreny. Seria enganyar la població palestina dir-li que, d'aquí tres anys, l'ocupació haurà acabat i el sionisme haurà desaparegut. No hi ha manera que això passi, però s'ha d'explicar que hi ha un procés que, a moltes àrees, avança en la direcció correcta, tot i que és lent i llarg. Per exemple, cada vegada hi ha més israelians que estan incòmodes amb l'evolució del sionisme i que el comencen a qüestionar. Ja no s'aguanta la idea que pot haver-hi un sionisme liberal o socialista. ◀

La veu de les preses, més enllà dels murs

La doble discriminació –per ser dona i per estar reclosa– afecta diàriament milers d'internes a diferents centres penitenciaris de l'Estat espanyol. Col·lectius com CAMPA i Cassandra combaten aquest estigma social a través de la sensibilització i l'acompanyament

Vicent Almela / Guille Larios
@La_Directa

El mes d'agost de l'any 2016, a les presons espanyoles, hi havia 60.685 persones. El 92% són homes i tan sols un 7,68% són dones, 4.639 en total. Tot i que la taxa de delinqüència de l'Estat espanyol és de les més baixes de la Unió Europea (setze punts per sota de la mitjana europea segons l'Eurostat), paradoxalment, és un dels països amb més població reclosa (133 preses per cada 100.000 habitants l'any 2015) i amb les condemnes més llargues. “Si la taxa d'encarcerament s'emparellés a la de criminalitat, prop d'un 50% de les persones preses actualment estarien en llibertat”, sosté la Red de Organizaciones Sociales del Entorno Penitenciario (ROSEP) en un informe presentat l'any passat.

L'Estat espanyol ocupa el tercer lloc del rànquing de població penitenciària de la Unió Europea, amb les penes més llargues després de Portugal i Romania. En aquest sentit, cal destacar que, el 31 de març de 2015, es va començar a aplicar la màxima pena privativa de llibertat a l'Estat espanyol: la presó permanent revisable. L'altre factor que explica que la població de persones preses sigui alta és la manca de mesures alternatives a la reclusió penitenciària, aplicades a d'altres països europeus a través de diferents propostes de justícia restaurativa i/o de caràcter social, comunitari o terapèutic.

La presó permanent revisable i la manca de mesures alternatives a la reclusió penitenciària són factors que expliquen que la població carcerària sigui més alta

Des del sorgiment dels sistemes penitenciaris *moderns* a Europa, a finals del segle XVIII –sota la premissa d'impulsar un sistema de reeducació de la persona delinqüent amb procediments de tipus militar i escolar–, hi ha enfocaments dispars i enfrontats al voltant de l'existència i el format de les presons. Un ventall que comprèn des de la perspectiva reformista i de transformació de les institucions i els sistemes penitenciaris fins a les postures abolicionistes, que advoquen per la seva eliminació i critiquen l'enfocament que sosté que la penalitat *regenera* les infractores. L'abolicionisme defensa que la presó se serveix de les persones recluses per a la producció de dominació amb una utilitat econòmica de fons i sosté i administra el que Foucault anomena una “economia dels il·legalismes”. Fins avui, ambdues perspectives topen amb una realitat permanent: la concepció estesa socialment de la presó com a *mal necessari*, allunyat i amagat de la vista de la societat; com una zona hermètica, amb cossos “que s'emmagatzemen, es castiguen i es reformen”, segons Foucault.

Aquesta realitat penitenciària té un impacte especial en el cas de les dones. El mateix informe de ROSEP calcula que, de les 4.639 dones preses a l'Estat espanyol, tan sols 556 han comès delictes violents (homicidis, lesions,...). Tanmateix, les discriminacions diàries d'origen patriarcal, existents a la vida d'extramurs, es tradueixen en unes afectacions i desigualtats de tracte més que rellevants en la trajectòria i la supervivència d'una dona presa.

Transformar les presons des del feminisme

“Hi ha problemes al taller mixt de ioga i la solució és expulsar les dones”, “Les citologies no ens les fa un ginecòleg, sinó un metge de família”. Desenes de denúncies com aquestes, exposades per dones privades de llibertat al mòdul 13 de la macro-presó de Zuera (Saragossa), són difoses i compartides més enllà dels murs pel Colectivo de Apoyo a Mujeres Presas en Aragón (CAMPA). Aquest grup de dones no mixt, assembleari i horitzontal fa més de dos anys que intervé per transformar la realitat penitenciària denunciant i sensibilitzant sobre les condicions de vida dins els centres penitenciaris (CP) i acompanyant les

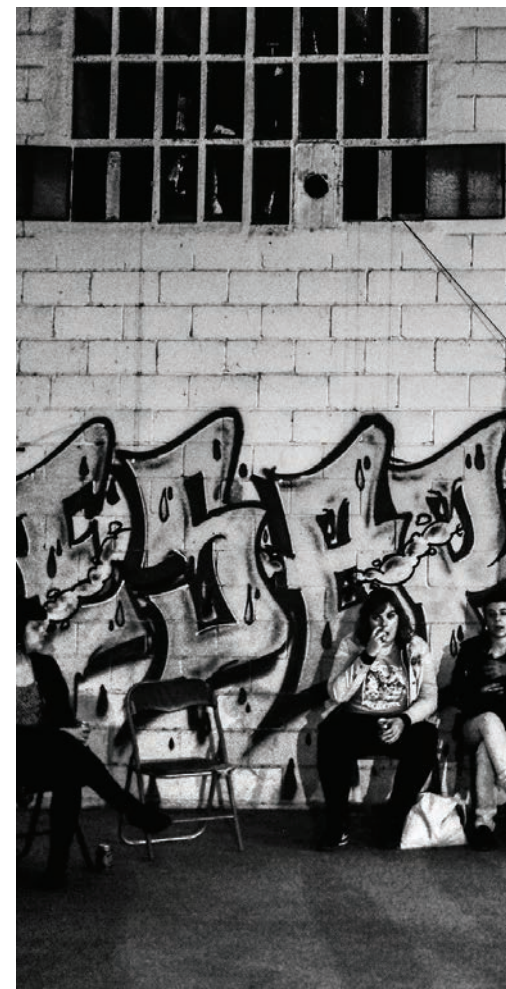
dones preses, expreses i les seves famílies en el procés dins i fora de les presons. Segons Justa Fernández, membre del col·lectiu: “La nostra intenció és crear espais que ens permetin traslladar la veu de les preses a l'opinió pública, basant-nos en la seva experiència directa i en coses concretes: des de la mida del llit a quan posen la calefacció o com és el menjar”. “El fet de treure aquestes qüestions a la llum trenca amb una de les condicions de repressió que existeix a les presons, que és la incomunicació i el silenci sobre el que hi ocorre dins”, explica Fernández; “nosaltres volem fer saber tot allò que no apareix als informes oficials”, rebla.

El CAMPA es defineix com un col·lectiu feminista i abolicionista: “El feminisme ens permet desestructurar el sistema patriarcal, racista i heterosexista present a les presons, com a la resta de la societat. Ens considerem abolicionistes perquè no creiem en una reforma del sistema penal, sinó en la idea d'auto-organitzar-nos fora de la lògica punitiva i construir alternatives més respectuoses”, comenta l'activista. Tanmateix, considera “important incidir i fer veure a l'opinió pública que les presons no són l'única via per aconseguir una suposada pau social” i que “existeixen altres vies com la justícia restaurativa, que no passen per l'empresonament de les persones”.

Des d'aquest col·lectiu, també es denuncia l'estigmatització de rols que es produeix als tallers i en la distribució de tasques dins els CP: “L'accés de les dones a la feina està limitat a la cuina, la neteja, atendre a l'economat... poques dones poden accedir als tallers productius”, explica Fernández. “A les presons de l'Estat espanyol –només n'hi ha tres exclusivament per a dones, a la resta tan sols ocupen un mòdul–, les dones es converteixen en una minoria desatesa i els seus drets són violentats amb més freqüència que els dels homes. Quasi totes les dones amb qui ens comuniquem han experimentat episodis de violència de gènere tant dins com fora de la presó”, conclou.

Acompanyar i incidir des de l'experiència

Mónica i Vivienne van decidir crear el col·lectiu Cassandra després de la seva experiència com a internes al CP Brians I. “Vam estar aproximadament cinc anys sense veure el carrer

Xerrada de sensibilització de les persones autoorganitzades / CAMP A

Taula amb material per autogestionar l'entitat / CAMP A

i, quan va arribar el moment de poder gaudir de permisos, la Junta de Tractament ens va oferir la possibilitat de pujar al Departament d'Atenció Especialitzada (DAE) per poder fer un seguiment i un tractament del nostre problema amb les drogues". El DAE del CP Brians I -l'únic departament penitenciari de Catalunya que tracta les addiccions a substàncies estupefaents en dones- té una capacitat limitada de vint recluses, tot i que la meitat de les internes del centre -al voltant de tres-centes- han estat empresonades per il·lícits penals vinculats a les drogues.

"Va ser justament en aquest període quan se'ns va ocórrer la idea de crear el col·lectiu", explica Mónica. "No totes tenim la sort o, simplement, no estem d'acord a passar pel DAE i això fa que moltes no gaudim de contactes, recursos ni coneixements de la realitat que hi ha fora de la presó. El que nosaltres volem és poder donar suport a altres dones que es trobin en aquesta situació a través de la nostra experiència i acompanyar-les, tant dins com fora de la presó", afirma.

El col·lectiu també ofereix xerrades de sensibilització i denúncia, imparteix tallers al mòdul de dones del CP Mas d'Enric (Tarragona), s'encarrega de fer entrades de paquets de roba i manté contacte per carta amb les internes d'aquest centre, del CP Brians I i de Wad-Ras.

El que sí que aconsegueix saltar els murs de les presons és el patriarcat. Segons Mónica: "La presó és com una microsocietat i, dins els seus murs, es repeteixen els rols masclistes per tot arreu. Per començar, l'estigma social d'estar a la presó és molt més dur per la dona que per l'home, ja que, als ulls de la societat, hem fallat en tots els papers esperats: com a mares, com a esposes, com a dones de la seva casa o com a treballadores productives". Vivienne, per altra banda, explica: "Els mòduls de dones són un granet de sorra a les presons, creades per homes en un principi. Els homes poden sortir cada dia al poliesportiu, mentre que nosaltres només un cop per setmana. Tenen les millors feines als tallers productius (i, per tant, les més ben remunerades) i oportunitats de sortir del mòdul per activitats mixtes, que en el nostre cas estan limitades per prejudicis cap a la dona com a única responsable d'una relació sexual. Els vis-a-vis es fan sempre als mòduls d'homes i les dones s'hi han de desplaçar, també els fills i la família. Si el vis-a-vis és a una altra presó, també és la dona la que es mobilitza amb un furgó custodiat per les forces de l'ordre, fet que deixa el missatge subliminal que la dona continua sent qui assisteix i té cura de la relació. Per últim, cal afegir que les xifres de dones empresonades que han patit violència de gènere és alarmant; aquesta seria una representació més que visible dels efectes del patriarcat dins i fora de la presó". ◀

"El que volem és poder donar suport a altres dones que es trobin en aquesta situació a través de la nostra experiència i acompanyar-les, tant dins com fora de la presó", asseguren des de Cassandra

"Els vis-a-vis es fan sempre als mòduls d'homes i les dones s'hi han de desplaçar; també els fills i la família", expliquen com a exemple de masclisme dins els centres

**V FIRA
D'ECONOMIA
SOLIDÀRIA
DE CATALUNYA**

**21, 22 i 23
d'octubre**

Recinte
Fabra i Coats,
Sant Andreu,
BARCELONA

**TERRA
COMPARTIDA
TERRA
COOPERATIVA**

**www.firaesc.org
#FESC2016**

Videojocs per resoldre problemes de física quàntica

L'autor explica què és el procés de ludificació o l'ús de videojocs en diverses branques científiques i obre la porta a la reflexió sobre les conseqüències socials d'aquestes tècniques

Ramon Planet Latorre

@Dr_Planet_

Doctor en Física i investigador a la Universitat de Barcelona

“Ender, tu mai has jugat contra mi... aquesta era la Tercera Invasió... les batalles eren reals i els únics adversaris amb qui t'has enfrontat eren els insectors”
El joc d'Ender (T. de l'a.)

De la mateixa manera que l'ús de calculadores per fer una operació matemàtica senzilla és una pràctica habitual, la ciència actual se serveix de la potència de càlcul dels ordinadors per resoldre problemes de gran complexitat, com per exemple desxifrar missatges codificats. Gràcies a l'ús de tècniques numèriques executades en ordinadors, hem estat capaços de fer càlculs difícils i analitzar sistemes amb un gran nombre de variables, com és el cas de la meteorologia. De fet, els ordinadors tenen la capacitat de reproduir un gran nombre d'escenaris possibles a partir d'una situació inicial en un temps relativament curt. Malgrat la gran capacitat de calcular que exhibeixen les màquines -fet que anuncia un futur dominat per una intel·ligència artificial de torn-, encara existeixen problemes que les computadores no són capaces de resoldre i en els quals la intel·ligència humana encara és necessària.

L'ésser humà, de manera intuïtiva, desenvolupa estratègies basades en la pròpia experiència per resoldre problemes quotidians que, en el fons, són terriblement complexos. Un exemple d'això és la bona recepció d'una pilota de futbol que segueix una trajectòria *bombejada*. Per situar-se en la posició correcta per rebre l'esfèrica, el sistema nerviós d'un futbolista adapta el moviment del seu cos a la trajectòria de la pilota d'una manera poc trivial. De fet, s'ha observat que els jugadors optimitzen una relació trigonomètrica complexa. Per tant, el jugador de futbol està fent un càlcul complicat de manera inconscient, sense adonar-se'n, mentre corregeix la seva posició sobre el terreny de joc. Allà on un ordinador hauria de desenvolupar una llarga sèrie de càlculs, el cervell humà troba una drecera gràcies a l'experiència prèvia en situacions similars.

A l'hora de jugar, és habitual utilitzar estratègies que anem descobrint a força d'enfrontar-nos a un problema repetidament. Per exemple, si recordem vells jocs com el Tetris, un jugador inexpert buscarà anar esborrant les línies ràpidament. En canvi, un jugador amb més experiència anirà deixant vies verticals per poder col·locar les peces rectes en posició vertical i, així, aconseguir puntuacions més altes o anticiparà l'aparició de peces més complicades deixant vies d'escapament a la

muntaña que està generant. En el terreny dels jocs, el nostre cervell desenvolupa una sèrie de tàctiques que utilitza en partides posteriors per resoldre noves situacions adverses de manera mecànica.

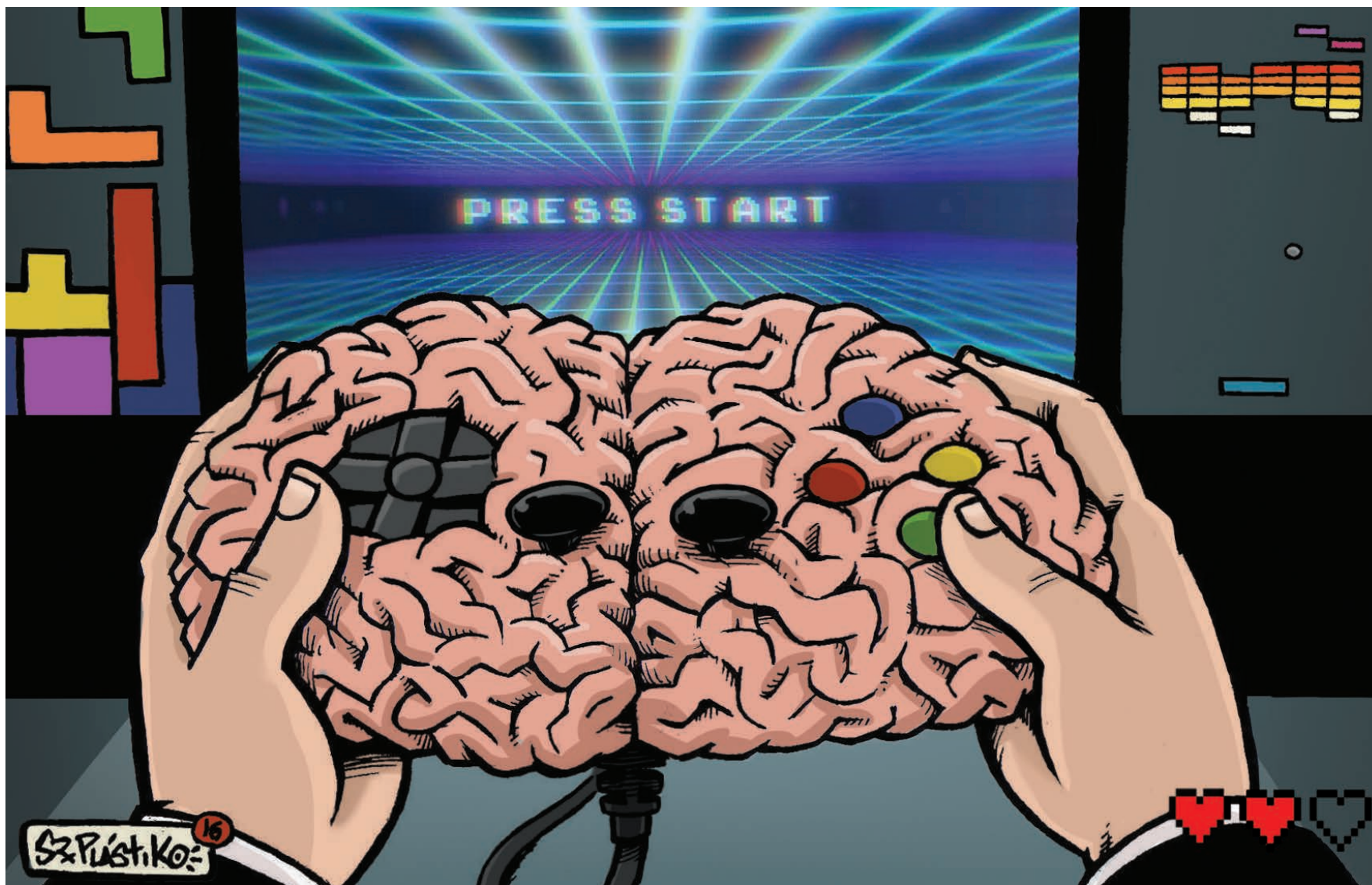
Actualment, els videojocs són un dels principals mitjans d'entreteniment al món occidental. De fet, estudis elaborats als Estats Units estimen que una persona de vint-i-un anys haurà passat una mitjana de 10.000 hores jugant a videojocs, l'equivalent a treballar cinc anys a jornada completa. La pregunta que sorgeix a continuació és: podem treure profit d'aquesta activitat? La resposta és sí. Aquesta potència cerebral es pot canalitzar per resoldre problemes científics amb un grau de complexitat molt alt, en què les computadores tenen dificultats per donar respostes satisfactòries. Per aprofitar la destresa dels jugadors a l'hora de generar estratègies per intuïció, es presenten problemes científics en un context no científic. Aquest procés es coneix com a *ludificació* (de l'anglès *gamification*). Un joc es defineix pel seu conjunt de regles i el seu objectiu final. El procés de ludificació d'un problema físic consisteix a crear un joc amb unes regles que recreen les lleis de la física del problema que ens interessa amb un objectiu final relacionat amb la meta del nostre projecte. Un cop s'ha ludificat un problema científic, el joc es presenta a una audiència de jugadors no necessàriament experta en ciència. Els resultats dels jugadors es van recollint a mesura que juguen i, després de tractar aquests resultats, es pot obtenir una informació molt valuosa. Aquest procés de ludificació ha donat resultats satisfactoris en el camp de la biologia -en el mapatge de neurones- i, darrerament, en el camp de la quàntica, s'ha avançat en el disseny d'un ordinador quàntic.

‘Quantum Moves’, un joc experimental a Dinamarca

Precisament, ludificar un problema en el camp de la mecànica quàntica representa un gran repte, ja que aquesta és la teoria menys intuïtiva de totes les teories científiques. La física quàntica tracta sistemes físics a l'escala subatòmica, on la matèria i l'energia deixen de ser considerades contínues, i això dóna lloc a una sèrie de propietats insòlites. Per exemple, la física quàntica ens diu que un electró pot ser en un lloc de l'espai o en un altre o, finalment, als dos llocs alhora. Aquest últim estat és el que s'anomena *estat de superposició*. I aquesta propietat de tenir estats de superposició és el que fa interessant la computació quàntica. Un ordinador normal funciona amb bits d'informació. El bit té la forma de 0 o 1, que en un ordinador es correspon amb el pas o no d'electricitat. El principi de la programació radica en el fet que qualsevol número o instrucció es pot traduir al codi binari. En canvi, l'ordinador

L'ésser humà, de manera intuïtiva, desenvolupa estratègies basades en la pròpia experiència per resoldre problemes quotidians que són terriblement complexos

Per situar-se en la posició correcta per rebre l'esfèrica, el sistema nerviós d'un futbolista adapta el moviment del cos a la trajectòria de la pilota de manera poc trivial

/ SR. PLASTIKO

quàntic té com a unitat bàsica el qbit (o bit quàntic), que, a més de tenir els estats 0 i 1, també conté l'estat de superposició dels dos, és a dir, 0 i 1 alhora. Aquesta propietat augmenta de manera radical la potència dels processos computacionals. Preveure l'impacte que tindrien els ordinadors quàntics sobre la nostra vida quotidiana és un exercici de ciència-ficció.

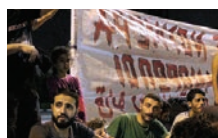
El problema de tractar amb qbits és la necessitat de fer les operacions tan ràpid com sigui possible perquè el sistema no perdi les propietats quàntiques. No obstant això, també existeix una velocitat màxima perquè l'operació es pugui dur a terme correctament. Trobar aquesta velocitat llindar és un problema cabdal a l'hora de dissenyar un ordinador quàntic. Per estimar aquesta velocitat, es fan servir tècniques numèriques amb computadores de tota la vida. Malgrat que aquestes màquines arriben a donar un resultat coherent, un grup de la Universitat d'Aarhus (Dinamarca) ha demostrat que aquests resultats es poden millorar de manera significativa si s'aprofita la potència del col·lectiu *gamer* i es ludifica el problema. El grup danès ha desenvolupat un videojoc anomenat *Quantum Moves*, en què l'objectiu és transportar talls d'aigua per diferents regions del joc. És a dir, tenim una superfície amb un sot omplert d'aigua i haurem d'anar desplaçant el toll deformant aquesta superfície fins que l'aigua arribi a la meta indicada pel joc. Aquests talls d'aigua representen les partícules quàntiques i les proves que ens proposa el joc es corresponen amb diferents operacions que hauria de fer la computadora quàntica. Si el jugador triga massa a fer les proves, perd. Si el jugador fa les operacions massa ràpid, veurà com el toll d'aigua vessa i és incapaç de portar l'aigua a la zona de destí. Aquestes respostes del joc són una simplificació del que passa realment quan manipulem partícules subatòmiques.

Les preguntes ètiques

A l'univers d'*El joc d'Ender*, davant la impossibilitat de vèncer els *insectors* amb estratègies desenvolupades per ments adultes i entrenades en la guerra, es decideix presentar el conflicte com un joc i deixar que els infants hi juguin. Així, aprofiten la plasticitat de la ment juvenil per desenvolupar noves estratègies davant d'un enemic que actua de manera poc intuïtiva per a l'ésser humà. De la mateixa manera, milers de jugadors han estat jugant partides del *Quantum Moves* sense saber que, realment, estaven resolent un problema de física quàntica. El treball elaborat pel grup d'Aarhus posa de manifest la potència de les tècniques de ludificació per resoldre problemes de gran complexitat aplicant-les en un context tan abstracte com és la mecànica quàntica. La utilització d'elements i dinàmiques pròpies dels jocs en activitats no recreatives va més enllà de l'ús pròpiament científic. De fet, el concepte ludificació va néixer a inicis del segle XXI com una eina de màrqueting que introdueix mecàniques de joc amb l'objectiu de motivar el consum d'una sèrie de productes. Xarxes socials com Foursquare en són un exemple clar, en aquest cas, mitjançant l'entrega d'insígnies pel fet de visitar un local o un altre. Els bons resultats que s'obtenen quan es ludifica un problema han fet que aquestes tècniques s'estiguin implantant tant en l'àmbit socioeconòmic com en el científic. De fet, no seria estrany pensar que cada cop se'ns presentaran més qüestions per resoldre en forma de joc sense conèixer la problemàtica real o el fi amb què se'ns presenta aquest joc. Això planteja una sèrie de preguntes ètiques sobre la utilització d'aquestes eines. Quan, en el futur, descarreguem una aplicació de mòbil, estarem jugant innocentment? Donant informació privilegiada a una multinacional? O, simplement, resolent un exercici de mecànica quàntica? ◀

A l'univers d'*El joc d'Ender*, aprofiten la plasticitat de la ment juvenil per desenvolupar noves estratègies davant d'un enemic que actua de manera poc intuïtiva

La utilització d'elements i dinàmiques pròpies dels jocs en activitats no recreatives va més enllà de l'ús pròpiament científic

22-23

Amb l'arribada de refugiades, la tradició okupa de Grècia s'ha reinventat per proporcionar-los allotjament

24

Des de l'arribada al govern de Michel Temer, creix el nombre de líders populars assassinats al nord del Brasil

L'estigma indígena a les presons de Chiapas

La fabricació de delictes i les tortures són pràctiques habituals del sistema penitenciari mexicà, del qual la població indígena és la víctima principal

Guille Larios

@La_Directa

San Cristóbal de Las Casas

Roberto Paciencia Cruz va complir, el 7 d'agost passat, el tercer aniversari entre reixes al Centre de Reinserció Social (CERESO) número 5 Los Llanos, a San Cristóbal de las Casas, a l'Estat mexicà de Chiapas. L'estiu de 2013, aquest indígena tzotzil de la comunitat de Majompepentic, als Alts de Chiapas, va ser detingut per la policia en un control de carretera i, sense cap explicació, va ser conduït a les dependències policials de la capital, Tuxtla Gutiérrez.

Allà, hauria estat torturat durant tres dies, incomunicat i acusat verbalment d'un delictes de segrest, segons ha denunciat. Finalment, el van traslladar al centre penitenciari Los Llanos, a San Cristóbal de las Casas, on va ser empresonat sense cap judici ni prova. Com a única acusació, la denúncia interposada per un vell amic després d'una disputa domèstica.

Des de llavors, Roberto Paciencia ha iniciat una lluita per exigir la seva posada en llibertat i per denunciar les violacions dels drets humans que pateix la població carcerària de les mans de les autoritats penitenciàries. Després de fer reclamacions reiteradament, ha aconseguit una medicació per pal·liar els problemes de visió que arrossega arran de les pallisses que hauria rebut a la comissaria. La seva reivindicació segueix el camí iniciat pel col·lectiu de presos en lluita Solidarios de la Voz del Amate, vinculat a l'EZLN.

“La presó no mata, fa embogir. Aquí, has d'intentar no involucrar-te amb els narcos ni amb els religiosos que volen cooptar fidels”, afirma el pres indígena Roberto Paciencia

Les presons estan controlades pels precisos, presos de confiança encarregats de controlar els reclusos a canvi de privilegis i tractes de favor

Visita al “lloc sagrat”

Per visitar Roberto Paciencia al CERESO de San Cristóbal, cal superar tres controls de seguretat. No s'hi pot accedir amb pantalons curts, pírings, botes altes, cinturons ni cap peça de roba de colors similars als policials o militars: verd, blau, marró o negre. Només una samarreta blanca i texans clars. Sabates amb pocs cordons.

Roberto insisteix a convidar als cafès, que pren del bar del pati del penal, gestionat per presos. Al voltant, desenes de telers treballen sorollosament. Els presos hi fabriquen teixits que, posteriorment, les famílies i les amistats vendran a l'exterior. Són la principal font d'ingressos per poder fer front a despeses com el llit, el gas per cuinar, els aliments o el tabac. El pres ens guia al seu racó del pati, un espai agradable mig tancat i auto-fabricat amb plàstic i fustes. “El lloc sagrat”, on cultiva un petit hort, pinta, llegeix i escriu comunicats i denúncies. Diverses pintades de suport a l'EZLN, Zapata i els presos polítics decoren l'espai. Paciencia és adherent a la Sisena Declaració de la Selva Lacandona de l'EZLN. Un so intens de música ranxera retrona sense interrupció uns metres més enllà, mentre algú brama per un megàfon: “*Cuando salga de la cárcel te voy a servir, señor*”.

“Aquí hi ha de tot”, explica Roberto: “Els predicadors vénen cada dia que hi ha visita. N'hi ha de tota mena: catòlics, protestants, evangelistes del setè dia... i tenen molt èxit”. I afegeix: “La presó no mata, fa embogir. Aquí, has d'intentar no involucrar-te amb els narcos ni amb els religiosos que volen cooptar fidels. Ni passar-te el dia dormint, només aixecant la veu per demanar la ració de menjar. Per a mi, l'única manera d'estar aquí és lluitant, amb el boli i la llibreta”.

L'habitable de Roberto té vistes a la pista d'esports. Els companys de cel·la cuinen davant la porta amb un petit càmping gas. Ous a la mexicana. A dins, tres lliteres amb sis llits en total, en un espai d'uns deu metres quadrats poc il·luminat i poc ventilat. El llit costa 2.500 pesos al mes (115 euros). “Els que no hi caben o no tenen manera de pagar dormen a baix”, diu Roberto, assenyalant el terra a sota el llit. “A mi, em va tocar estar-m'hi una temporadeta quan vaig arribar... però, després, alguns companys em van ajudar”.

Les presons estan controlades pels *precisos*, presos de confiança encarregats de controlar les persones preses a canvi de privilegis i tractes de favor. Quan una persona entra en un centre penitenciari com a presa, ha de fer front als pagaments que fixin els *precisos*, que depenen del delictes del qual ha estat acusada. Normalment, són les famílies qui s'encarrega del pagament; famílies pobres que, en la majoria dels casos, s'han

d'endeutar pràcticament per a tota la vida amb un prestador. Fins que no es du a terme el pagament, la persona presa està obligada a fer la *fajina*, que és com s'anomenen les feines pesades i de neteja.

Resolució judicial imminent

La sort de Roberto Paciencia podria prendre un nou rumb. El 20 d'agost passat, va presentar diferents proves i testimonis que evidenciarien la seva innocència en una vista judicial. A més, l'acusació particular no es va presentar a la vista. Com passa en tants altres casos als centres de reclusió mexicans, tot apunta a un delictes *fabricat*, una pràctica facilitada per “un sistema racista i corrupte”, com el defineixen diversos organismes internacionals de preservació dels drets humans. La resolució sobre el seu cas s'espera al llarg de la tardor. Hi ha alguna opció que Paciencia pugui quedar en llibertat; el pitjor escenari és una condemna a 27 anys de presó.

“A Mèxic, la tortura és el *modus operandi* normalitzat. La majoria de presos han signat la seva autoinculpació després de sofrir tortures salvatges. El 90% dels presos d'aquest penal som indígenes, molts només parlàvem tzotzil i no castellà. Sovint, som detinguts sense ordres d'arrest, signem després de rebre amenaces o sense entendre els documents, sense traductors i sense una defensa adequada; ens diuen que són coses burocràtiques i, en realitat, són documents que reforcen la condemna”, denuncia.

Tot i ser optimista respecte al seu cas, Paciencia assegura: “La meua llibertat no m'interessa. És clar que vull sortir d'aquí i veure la meua família, però encara m'interessa més la lluita que he començat aquí dins”.

Manifestació a l'exterior del CERESO número 5 de Chiapas

Des d'una torre de vigilància, s'albira tot el perímetre de la presó

Mapa repressiu mexicà

A Mèxic, hi ha 420 centres penitenciaris. Segons les estadístiques del cens nacional, l'any 2014, hi havia 223.656 persones preses. D'aquestes, 6.660 es troben als setze penals de l'Estat de Chiapas. Segons el col·lectiu No estamos todas, les dades amaguen una realitat d'injustícia. "A Chiapas, la majoria de les persones preses en aquests centres són pobres i indígenes. Si t'apropes a les seves històries, pots comprovar que la majoria d'elles no saben llegir ni escriure i que no dominen el castellà", destaca una activista d'aquesta entitat.

Tot i així, fruit d'una forta lluita i després de la vaga de fam de 39 dies protagonitzada pel col·lectiu de presos Los Solidarios de la Voz del Amate l'any 2013, el CERESO número 5 de San Cristóbal de las Casas ha aconseguit unes condicions mínimes que han millorat certs aspectes de la vida quotidiana de les persones que hi romanen recloses. Entre d'altres, van aconseguir un règim més ampli de llibertats, augmentar la qualitat dels aliments o que les parelles es puguin quedar a dormir el cap de setmana.

Tres voltes marginalitzada: classe, ètnia i gènere

Rosa López és una de les integrants del grup que va protagonitzar la vaga de fam, a través de la qual va obtenir la llibertat. *La triple dignidad de Rosa López*, escrit per Carmela Dumange, és el títol del relat esfereïdor que il·lustra el recorregut de supervivència penitenciària de López i mostra la triple marginació que pateix la població indígena a Chiapas, basada en el triangle indivisible de classe, ètnia i gènere.

Reclosa l'any 2007, López va ser condemnada a 27 anys de presó per un delictes de segrest que no havia comès. Durant la

reclusió, va néixer el seu fill Natanael, que patia una paràlisi cerebral deguda, probablement, als cops infligits pels policies per arrancar-li una confessió. Natanael va morir quan tenia quatre anys, el 2011, per falta d'atenció mèdica. A ella, no se li va permetre veure'l ni assistir als rituals de comiat fonamentals ni al seu enterrament.

El seu altre fill, Leonardo, va néixer a la presó i hi va viure fins al 2013, quan la Rosa i el seu marit Alfredo van sortir en llibertat. Dins el centre, Rosa, com a membre del grup Los Solidarios de la Voz del Amate, va dur a terme una llarga lluita contra el seu empresonament i pels drets de les persones recloses que va incloure diverses vagues de fam.

Si les condicions de vida a CERESO 5 resulten difícils per als homes, per a les dones poden arribar a ser impossibles. Moltes provenen de l'Amèrica Central i han estat empresonades en el marc d'operacions contra bandes de proxenetisme. Són acusades d'integrar l'organització i passen llargs períodes en presó preventiva, sense judici. Anys després, quan són alliberades, són deportades automàticament als seus països d'origen, on ja han perdut els lligams comunitaris o familiars. N'hi ha que es troben preses arran de falses denúncies de furt interposades com a venjança davant la negativa de mantenir relacions sexuals amb els amos de les cases on treballen.

Difícilment reben visites de familiars i una alternativa comuna per poder sobreviure dins la presó és buscar un company a l'àrea masculina del recinte penitenciar. A canvi de rentar-li la roba, netejar la seva cel·la, cuinar i, en alguns casos, mantenir-hi relacions sexuals, la dona pot aconseguir que l'home li faciliti les necessitats bàsiques. ◀

Rosa López i el seu marit Alfredo van quedar en llibertat l'any 2013

Hi ha dones que es troben preses arran de falses denúncies de furt interposades com a venjança davant la negativa de mantenir relacions sexuals amb els amos de les cases on treballen

L'okupació d'edificis per a refugiades, una alternativa a la vida dels camps

Amb l'arribada massiva de persones demandants d'asil, la tradició okupa de Grècia s'ha reinventat per proporcionar allotjament a les nouvingudes

Joan Mas Autonell
@jmasautonell
Atenes

A Grècia, la greu crisi humanitària de les refugiades ha superat amb escreix les competències de l'Estat, incapaç d'articular una resposta prou efectiva que ofereixi una vida digna a les persones demandants d'asil. Actualment, hi ha prop de 60.000 persones nouvingudes que es troben atrapades al país, sense possibilitats de sortir-ne pel seu propi peu després del tancament de fronteres europees del mes de març passat.

La majoria de refugiades encallades en terres gregues malviuen entre les illes i la zona més septentrional del país, en campaments de tutela estatal que són custodiats per la policia o l'exèrcit. Als camps, les condicions de vida són precàries i el govern grec es queda molt curt a l'hora de cobrir les necessitats més bàsiques. Entre elles, l'habitatge és una de les principals mancances estatals; a la majoria dels recintes d'internament, les condicions d'allotjament són objectivament nefastes.

A Atenes, per altra banda, on hi ha prop de 5.000 demandants d'asil que resideixen distribuïdes entre la ciutat i les seves rodalies, la majoria dels camps s'ubiquen en instal·lacions molt deteriorades que no estan preparades per desenvolupar-hi una vida domèstica decent. Davant la falta d'una atenció adequada per part del govern grec, han sorgit xarxes de solidaritat que s'organitzen de manera autònoma per proporcionar allotjament en immobles okupats a més d'un miler i mig de persones nouvingudes.

Els edificis en desús d'Atenes

És notori que, a la capital de Grècia, hi ha un gran nombre d'edificis buits. L'impacte de la crisi econòmica ha submergit la ciutat en una situació d'estancament, pobresa i atur que fa anys que s'arrossega. Des del daltabaix de 2008, molts petits comerços i una gran varietat de negocis de la capital grega han abaixat la persiana. Els immobles abandonats que abans acollien botigues, despatxos professionals, oficines, hotels o magatzems proliferen als barris més centrals d'Atenes. Davant d'això, els moviments socials i la mateixa comunitat de persones refugiades han aprofitat aquest gran parc immobiliari buit per habilitar-lo com a habitatge per a la gent nouvinguda.

Els immobles abandonats que abans acollien botigues, despatxos professionals, oficines, hotels o magatzems proliferen als barris més centrals d'Atenes

L'edifici de la 5a Escola serveix d'allotjament a 400 persones / JOAN MAS

En aquestes terres, però, l'okupació d'edificis és un fenomen que va sorgir molt abans dels estralls de la crisi econòmica o de l'arribada massiva de refugiades: es remunta als anys vuitanta, quan el moviment anarquista va començar a establir espais comunals en cases deshabitades. Des d'aleshores, la tradició okupa s'ha mantingut vigent fins avui. L'arribada recent de persones que cerquen refugi, però, ha fet que els projectes d'okupació d'habitatges també s'orientessin a l'acollida de demandants d'asil.

Si bé els edificis okupats per a refugiades de Salònica -la segona ciutat més gran de Grècia- van ser desallotjats ràpidament a finals de juliol, la policia grega encara no ha fet cap intervenció per acabar amb les okupacions d'Atenes. En línies generals, la majoria d'espais okupats de la capital es coordinen entre ells i no reben cap ajuda de l'Estat, sinó que es financen a través de donacions procedents de col·lectius pertanyents als moviments socials i d'ajudes econòmiques que entreguen entitats del tercer sector i persones individuals. A cada edifici, la comunitat de refugiades que hi viu s'organitza de manera autogestionada i pren decisions de manera assembleària, amb el suport d'activistes dels moviments socials grecs, que fan tasques d'ajuda i acompanyament. De la mateixa manera, durant l'estiu, la presència de persones voluntàries procedents de l'estranger que van anar a col·laborar als espais okupats va ser nombrosa. Molta d'aquesta gent provenia dels Països Catalans o de la resta de l'Estat espanyol.

Exarchia, epicentre de les okupacions

Fins ara, als espais okupats, s'ha prioritzat que hi entressin famílies, canalla, menors no acompanyades, gent gran i dones embarassades o en situació de vulnerabilitat. La majoria de la gent que hi viu és d'origen sirí o afganès, tot i que també hi ha demandants d'asil procedents d'altres zones de l'Orient Mitjà.

En gran mesura, la majoria d'edificis que acullen les demandants d'asil es troben a Exarchia, un barri central d'Atenes on hi ha uns moviments socials molt actius i una tradició anarquista i d'esquerres que ve de lluny. Entre els immobles que acullen persones desplaçades, hi ha l'espai de l'antic Hotel Oniro, okupat des de fa dos mesos i que allotja prop de 150 persones. Ben a prop, trobem un dels primers immobles okupats per acollir persones nouvingudes, Notara 26, un edifici on resideixen més de 120 refugiades.

A Exarchia, però, destaca l'okupació d'un gran edifici que anteriorment havia estat un centre d'ensenyament. A hores d'ara, l'immo-ble, conegut com la 5a Escola, serveix de domicili per a 400 persones, entre elles, 150 infants. Les famílies residents comparteixen dormitori a les antigues aules on, fa uns anys, s'impartia classe. L'antic recinte escolar, propietat de l'Ajuntament d'Atenes, va tancar fa uns anys arran de les retallades imposades després de la fallida econòmica de Grècia. "En la majoria d'okupacions, intentem que els edificis on ens instal·lem siguin de propietat pública per evitar un desallotjament immediat", explica una activista grega involucrada en el

Manifestació el 10 de setembre a Atenes. La pancarta diu "No som números, som persones"
/ J.M.

Un grup de refugiades protesta a la plaça Syntagma d'Atenes, davant la seu del Parlament grec
/ J.M.

Algunes activistes critiquen que el model de gestió d'alguns espais no està servint per apoderar la comunitat de refugiades, que té poca autonomia per decidir sobre la seva pròpia vida

dia a dia de la 5a Escola i que prefereix no revelar la seva identitat. "Volem denunciar les mancances del govern en la gestió de la crisi humanitària i pressionar perquè l'Estat reguli la nostra situació", afegix la voluntària atenenca.

Crítiques als comportaments assistencialistes

Tanmateix, als espais okupats, no tot són flors i violes. En general, tot i que les diferents comunitats que hi viuen col·laboren mútuament, la convivència domèstica genera conflictes quotidians entre les residents, que en molts casos carreguen amb les experiències traumàtiques viscudes. A la vegada, les residents provenen de zones molt diverses de l'Orient Mitjà que acumulen una gran varietat de conflictes des de fa anys. Així, s'han produït recels, tensions i casos de discriminació entre gent d'origen divers.

A més, malgrat que els espais okupats s'autogestionen de manera assembleària i tothom que hi resideix es troba en igualtat de condicions, hi ha gent implicada dins els projectes d'okupació que considera que les dinàmiques internes no són prou participatives ni democràtiques. Des del seu punt de vista, el model de gestió d'alguns espais no està servint per apoderar la comunitat de refugiades, que té poca autonomia per decidir sobre la seva pròpia vida, ja que hi ha activistes que prenen decisions des d'una òptica assistencialista i paternalista, sense tenir en compte l'opinió o les necessitats reals de les persones nouvingudes. ◀

L'extrema dreta, una amenaça present

En general, tot i que hi ha un petit sector veïnal de les zones on s'ubiquen els edificis okupats que es queixa del soroll i de la nombrosa presència de persones d'origen migrant al seu barri, una part important del veïnat ha vist amb bons ulls les iniciatives d'okupació properes a casa seva. No obstant això, a Grècia, l'extrema dreta també té un pes important. El 24 d'agost, un grup nacionalista autònom va atacar l'immoble okupat Notara 26 en plena nit, quan la majoria de la gent refugiada que s'hi allotja dormia al seu interior. L'atac, perpetrat amb un artefacte incendiari, no va ferir ningú, però l'explosió va obligar a evacuar les famílies residents i va calcinar una part important de l'edifici, que es va haver de rehabilitar a base de molts esforços durant les setmanes següents. Uns dies després de l'incident, el col·lectiu extremista que

va dur a terme l'acció violenta en va reivindicar l'autoria a través d'un vídeo penjat a Youtube amb imatges de l'atac. A l'enregistrament, el grup també acusava la gent refugiada de pertànyer a organitzacions armades fonamentalistes com Estat Islàmic o el Front al-Nusra.

La resposta contra l'atac a Notara 26, però, no es va fer esperar. El dissabte 29 d'agost, 5.000 persones encapçalades per les comunitats de refugiades de la ciutat es van manifestar pels carrers d'Atenes per expressar el seu rebuig a les agressions de l'extrema dreta. La mobilització, que va ajuntar refugiades dels diversos edificis okupats, va servir de precedent per organitzar més protestes per reclamar els drets de les persones demandants d'asil. Dues setmanes després, el 10 de setembre, una nova manifestació liderada per la gent nouvinguda va recórrer els carrers del centre d'Atenes sota el lema *No som números, som persones*. La protesta, a la qual van assistir més de 1.000 persones, va acabar davant del Parlament grec, on es va reivindicar l'obertura de les fronteres europees i una millora del tracte ofert a les refugiades per part del govern d'Alexis Tsipras.

La persecució de la lluita agrària es radicalitza al Brasil

El govern de Michel Temer criminalitza el Moviment dels Treballadors Rurals Sense Terra (MST) i, des de la seva arribada al poder, ha augmentat el nombre de líders populars assassinades al nord del país

Berta Camprubi
@BertaCamprubi
Cauca (Colòmbia)

L'Institut Nacional de Colonització i Reforma Agrària (INCRA), creat pel decret 1.110 l'any 1970, té com a missió essencial distribuir les terres del Brasil. Tot i fer-se fotos amb la gorra del Moviment dels Treballadors Rurals Sense Terra (MST), ni Lula da Silva ni Dilma Rousseff van fer esforços, durant els respectius governs, per dur a terme una redistribució equitativa de l'immens territori brasiler. De fet, van afavorir el negoci neoliberal dels monocultius de soja i canya de sucre destinats a l'elaboració d'agrocombustibles. El nou govern de Michel Temer, però, ha anat més enllà i, després d'eliminar el Ministeri de Desenvolupament Agrari, ha entregat la gerència política de l'INCRA al diputat conservador i president del sindicat Força Sindical -estricteament urbà- Paulo Pereira da Silva, que actualment respon davant la justícia per frau en la compra d'un terreny destinat originalment a la reforma agrària. Almenys dos membres més del nou equip de l'INCRA són coneguts advocats de grans terratinents.

Líders de l'MST a la presó

Tot i que, durant els dotze anys que ha governat el Partit dels Treballadors (PT), la lluita popular ha quedat força anestesiada i el col·lectiu que fa d'executor pragmàtic de la reforma agrària, l'MST, ha viscut un procés d'hegemonització de la seva cúpula, s'han continuat duent a terme ocupacions de finques de grans terratinents i s'han seguit guanyant processos a favor de milers de camperols que, després d'anys de lluita, ja tenen terres pròpies. Amb l'arribada de Temer al poder, a través d'una maniobra política contra Rousseff al Senat -de dubtosa legalitat i àmpliament catalogada d'il·legítima-, el govern s'ha llançat a la persecució de la lluita agrària. José Valdir Misnerovicz, geògraf i líder regional de l'MST a l'Estat de Goiás -al centre del país-, va ser detingut el 31 de maig passat, poques setmanes després que Temer assumís la presidència interina. A través d'un comunicat, l'MST atribueix l'arrest de Misnerovicz, així com l'empresonament de dos altres líders, a un "context creixent de persecució política articulada per exponents de l'agronegoci" i a un procés que busca catalogar l'MST com a organització criminal basant-se en la llei 12.850 de 2013.

Assassinats al nord del país

A milers de quilòmetres de distància, a l'Estat de Rondônia,

El 2007, Bush i Lula van fer un pacte per incrementar la producció d'agrocombustibles / YASUYOSHI CHIBA

dues líders comunitàries van ser assassinades el 13 de setembre en un campament organitzat per la Lliga dels Camperols Pobres (LCP), una escissió de l'MST fundada els anys 90 que manté una postura revolucionària, contrària als posicionaments del PT. Amb aquestes morts, ja són 37 les camperoles i líders populars assassinades a Rondônia des de 2015. Cap d'aquests casos no s'ha investigat en profunditat. La coordinadora de la comissió nacional de l'LCP, que respon al nom de Clara, afirma: "Abans del PT, la lluita camperola era combatuda des de l'Estat i el latifundi amb massacres com la de Corumbiara -municipi de Rondônia on, l'any 1995, van ser assassinades almenys vint camperoles que ocupaven una finca. Els últims anys, l'estratègia ha passat a ser l'extermini selectiu de líders dels moviments populars". En terrenys on la tònica general és que les forces de l'exèrcit i la policia militar actuen com a guàrdia privada dels grans terratinents, és molt difícil garantir la vida de les persones que lluiten per recuperar la terra que treballen.

"Procés de privatització total"

Titllat de colpista, el govern de Temer ha anunciat una reducció del 50% del pressupost de l'INCRA per a l'any 2017, ha eliminat

l'entrega d'una partida de 40.000 habitatges rurals inclosa dins el programa Minha Casa, Minha Vida i ha bloquejat els 180 milions d'euros de pressupost del Programa d'Adquisició d'Aliments, entre altres mesures. La intenció és facilitar la venda de terres a gent estrangera per afavorir la reconcentració agrària i l'especulació i aniquilar les eines de demarcació de les terres indígenes i les comunitats afrodescendents. En una entrevista publicada a la web de l'MST, Patrus Ananias (PT), exministre de l'extingit Ministeri de Desenvolupament Agrari, assegura: "Estem veient un procés de privatització total, de desarticulació de polítiques d'inclusió social; s'està desmunant l'Estat brasiler a través d'un procés *entreguista*".

Un líder de base de l'LCP a Rondônia -que prefereix mantenir l'anonimat- assegura que la nova conjuntura, amb "un govern tan explícitament criminal i neoliberal, pot afavorir la lluita popular que ha estat adormida durant l'última dècada". Des de la presó, Valdir Misnerovicz envia un missatge optimista: "Ens hem de mantenir fermes en la lluita, conscients que es tracta d'una ofensiva més de les forces contràries a la nostra causa. (...) En cap moment podem recular. Tinc la certesa que guanyarem perquè la nostra causa és la més justa que existeix a la Terra". ◀

de quina banda estàs?

per canviar les coses cal mullar-se

ecologistes
en acció

Associa't a www.ecologistasenaccion.org

@galapont

@houseofdown

@albertocosta

28-29

Parlem amb la poetessa Mari Luz Esteban sobre la seva última obra, el poemari 'La mort de la mare em va fer més lliure'

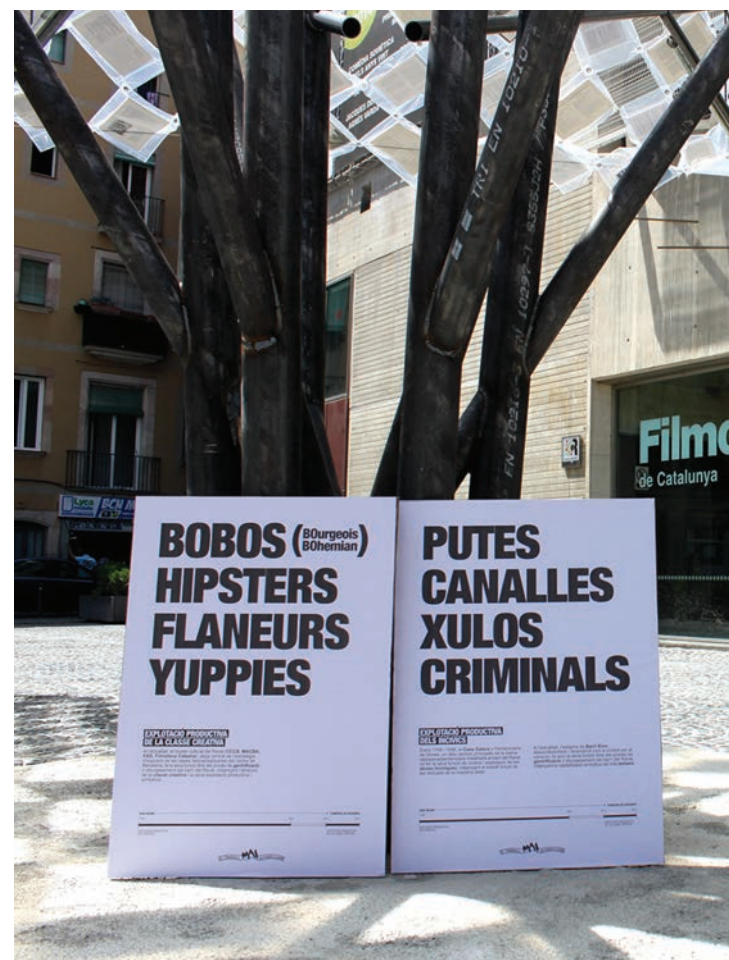

30

Marc Valls i David Castillo rescaten cartells, poemes oblidats, dibuixos, col·laboracions i necrològiques al llibre 'Poesia contracultura Barcelona'

Primer conquerirem Manhattan... i després?

El col·lectiu Left Hand Rotation ha desenvolupat intervencions a barris afectats per 'l'artistització capitalista', com Hoxton a Londres, el Cabanyal a València, Harlem a Nova York o el Raval a Barcelona

Neus Molina
@NeusMolina

Com els *flâneurs* o passejants de Baudelaire, una nova classe social ociosa, flexible i creativa està penetrant als centres metropolitans de manera lenta i gairebé invisible i està provocant un canvi d'usos de l'espai urbà i una substitució de població, de serveis, de comerços i de *modus vivendi*. Són els nous colons urbans. La classe creativa.

La gentrificació, terme que va introduir la sociòloga marxista Ruth Glass el 1964 per definir la nova burgesia urbana, prové de *gentry*, la manera pejorativa de referir-se a la *landed gentry*, la nova burgesia anglesa terratinent, durant la revolució agrícola del segle XIX.

El nou concepte-procés topa amb contradiccions, fins i tot de nomenclatura, ja que sovint es confon la gentrificació amb la regeneració de barris històricament degradats. David Madden, en un article a *The Guardian*, explica que els processos de gentrificació segueixen gairebé sempre una dinàmica calcada: els barris pobres es defineixen com a "necessitats d'una regeneració o revitalització. Com si el problema fos la falta de vida i la deixadesa i no la desigualtat o la pobresa".

Pel sociòleg Daniel Sorando i l'arquitecte Álvaro Ardura, tal com recullen al llibre *First we take Manhattan. La destrucció creativa de las ciudades* (Editorial Catarata), les fases de la gentrificació són: degradació, estigmatització, resignificació i mercantilització.

Els grans equipaments culturals apareixen en el procés de resignificació quan, des del context institucional, es facilita la substitució de la classe social no productiva per la classe creativa, improductiva en termes fordistes, però el bastió del neoliberalisme postfordià. La ciutat reconvertida en ciutat-marca i l'equipament cultural en nou punt de trobada i peregrinació sobre el qual pivoten la resta de les reestructuracions del barri.

El concepte gentrificació topa amb contradiccions, fins i tot de nomenclatura, ja que sovint es confon amb la regeneració de barris històricament degradats

Els equipaments culturals apareixen en el procés de resignificació quan, des de la institució, es facilita la substitució de la classe social no productiva per la classe creativa

Left Hand Rotation i els equipaments culturals

Hoxton a Londres, Harlem a Nova York, el Cabanyal a València, Lavapiés a Madrid, Valparaíso a Santiago de Xile o el Raval a Barcelona, són alguns dels exemples del que l'antropòleg Manuel Delgado anomena *artistització* capitalista i algunes de les ciutats on el col·lectiu Left Hand Rotation ha desenvolupat les seves intervencions a través del projecte Gentrificación no es un nombre de señora que integren el material del Museo de los Desplazados.

Left Hand Rotation, nascut el 2005, s'estructura com a entitat anònima, impersonal no associada a l'individu/autor, i aborda cada projecte sota la consideració que la comunitat de recepció no és espectadora, sinó part activa imprescindible en la transformació de la realitat social. Des de 2010, fan el taller *Gentrificación no es un nombre de señora* a catorze ciutats de nou països, on desenvolupen intervencions, projectes de mapeig col·lectiu, publicacions impreses i documentals amb les participants.

Segons la historiadora brasilera Otilia Arantes, la cultura va deixar de ser un dret conquerit per la classe treballadora en el procés de la Revolució Industrial per transformar-se en "la molla que propulsa la màquina del capitalisme". La cultura crítica fagocitada pels interessos immobiliaris, empresarials i financers.

En canvi, per a Javier Rodrigo, de Transductores, la gentrificació no és un model blanc o negre. El pols entre la classe creativa i la classe social *autòctona* que habita els barris pot desaparèixer per donar lloc a sinèrgies i aliances a través de la cultura comunitària. "El que cal repensar és què entenem per cultura", afirma.

Barcelona posa't guapa

La ciutat de Barcelona, emblema europeu de modernitat i regeneració social i cultural, va iniciar la seva transformació en el

Intervenció crítica a l'actual seu de la FilMOTECA, ubicada sobre les restes arqueològiques de l'antiga Penitenciaría de Dones / LEFT HAND ROTATION

Un detall de l'acció al barri del Raval / LEFT HAND ROTATION

La protesta es va fer visible, també, al centre de Madrid / LEFT HAND ROTATION

context del desenvolupisme de la transició, que culminaria als Jocs Olímpics del 92, sota la tutela del Pla Maragall. L'objectiu era netejar el barri Xino i col·locar la ciutat en el context internacional. El MACBA oferia modernor i cosmopolitisme i, alhora, *higienitzava* el Raval fent-lo atractiu per a les noves classes creatives.

L'any 2015, Left Hand Rotation va dur a terme l'acció *Sujetos de rendimiento* a Barcelona, als voltants del CCCB, el MACBA i la FilMOTECA de Catalunya, senyalant els individus que habitaven i circumdaven els dos equipaments culturals. A partir d'una simple relació historicista i un cronograma, s'establien similituds i diferències entre les passejants actuals i les passejants passades. *Flâneurs* de barba i bici *vintage*, de Walter Benjamin i Primavera Sound, i les prostitutes, la gent proscria, malalta o boja i la població carcerària.

La plaça dels Àngels, on convergeixen el MACBA i el CCCB i punt neuràlgic dels canvis de Ciutat Vella i del Raval, abans de ser emblema de la modernitat dels 90, havia estat la Casa de la Caritat. Entre 1802 i 1956, la Casa de la Caritat va ser el centre principal de la trama repressiva i assistencial instal·lada al barri i va complir la seva funció de control i explotació de la massa social no productiva. Captaires, orfes, gent boja, vella, pobra, impedida o malalta i població considerada llicenciosa hi eren tancades i forçades a treballar.

L'actual seu de la FilMOTECA de Catalunya al Raval barceloní, inaugurada el 2012, es va construir sobre les restes arqueològiques del que, entre 1709 i 1936, va ser la Casa Galera o Penitenciaría de Dones, un dels centres principals de la trama repressiva i penitenciària que feia una funció de control i explotació de dones *incíviques* mitjançant el treball forçat de les recluses a la indústria tèxtil.

A partir de diferents conceptes col·locats en plafons als dos espais, Left Hand Rotation demanava que, de manera atzarosa o reflexiva, les passejants expliquessin quina relació podia existir entre “babaus (*bourgeois bohemian*), *hipsters*, *flâneurs*,

yuppies i imbècils, decrèpits, alienats, malcarats i putes, canalles i criminals”.

Les respostes de la ciutadania davant la càmera configuren un document audiovisual i artístic que es pot consultar al web del col·lectiu i que convida a la reflexió sobre les transformacions sociològiques i urbanístiques dels barris del Raval -històricament conegut com a barri Xino- i Ciutat Vella.

Però, tal com apunta l'investigador Javier Rodrigo i contràriament al que es podia pensar, la construcció d'aquests dos equipaments públics ha permès cohesionar un discurs de pertinença al voltant del Raval. “Davant de la marca blanca internacional que representaven el MACBA i el CCCB i, més endavant, la FilMOTECA, es construeix un discurs identitari del Raval que ja no és l'antic barri Xino, però tampoc és el dels *guiris*, *hipsters* i *skaters*”, afirma. Com deia Foucault, “on hi ha poder hi ha resistència” i la FilMOTECA i el MACBA han facilitat la identificació de *l'enemic* i també de la gent que el combat.

A més, des de fa molts anys, el Raval té un fort teixit de tercer sector i d'entitats comunitàries de base, que ofereixen altres formes i serveis de treball sociocultural, no només cultural. “Pensar que el Raval és un eix gentrificador de turisme és oblidar-nos d'una altra història de resistències i d'altres formes de fer cultura”, apunta Rodrigo. “Més que demonitzar les institucions culturals públiques, caldria reconduir els seus recursos cap a un debat i un altre model de ciutat lluny de l'especulació immobiliària i l'elitisme cultural”, conclou.

Gentrificació i llar per a tothom

L'arribada de les classes creatives cap al centre de les metròpolis a la recerca de cases més econòmiques i estímuls culturals facilita l'augment de preu i precaritzava encara més les condicions de la població *natural*, que en molts casos es veu obligada a desplaçar-se, amb el risc de trencament del teixit familiar i social que això suposa.

“Pensar que el Raval és un eix gentrificador de turisme és oblidar-nos d'una altra història de resistències i d'altres formes de fer cultura”, apunta Javier Rodrigo

“Més que demonitzar les institucions culturals públiques, caldria reconduir els seus recursos cap a un debat i un altre model de ciutat”, conclou

“Si tots entenem que l'accés a serveis com la sanitat ha de ser públic i estar garantit, per què no passa el mateix amb l'habitatge?”. Segons Rodrigo, una de les solucions seria un preu màxim en el lloguer dels pisos, això evitaria “la pujada desorbitada de preus”. Una altra opció podria ser més habitatge social o models de cooperativisme d'habitatge. “Gentrificar acceptant canvis en l'estructura social, sí, però amb una compensació afirmativa: l'accés a la llar per a tothom”, afegeix.

El trencament del teixit veïnal, la falta de cooperació entre institucions culturals i entitats socioculturals arrelades als barris, els desplaçaments de població, la demonització de la cultura i la cultura al servei del capital no fan altra cosa que augmentar les diferències entre classes i la manca d'oportunitats i contribueix a fer que la ciutat sigui un entorn cada cop menys habitable, més parc temàtic. El maquillatge enfront de la bellesa de la vivacitat. La ciutat aparador davant la cultura de base. ◀

“No és possible viure una relació amorosa i no tenir contradiccions, per més feminista que siguis”

Parlem amb la poetessa Mari Luz Esteban sobre la seva última obra, el poemari ‘La mort de la mare em va fer més lliure’, i recuperem conceptes recollits al llibre anterior ‘Crítica del pensamiento amoroso’

Júlia Bacardit
@JuliaBacardit

Fa temps va publicar la *Crítica al pensamiento amoroso*. Té els cabells de plata, llavis vermells, una posició serena, l'esquena erecta. Té la carrera de medicina i la carrera d'antropologia; té un fill. En una entrevista que li van fer a la revista *Píkara* arran de la publicació del seu assaig, Mari Luz Esteban va deixar clar que una cosa és l'amor romàntic i l'altra el pensament amorós. El pensament amorós engloba alguna cosa més que la idea de parella heterosexual monògama a la qual ens aferrem o contra la qual lluitem. L'amor romàntic el va inventar la burgesia fa un parell de segles; el pensament amorós és anterior i és el que obliga les dones a estimar per sobre de totes les coses (a estimar pares, marits i fills, a cuidar, a ser complementària enlloc d'essencial). Parlem del poemari que ha sortit de la impremta fa poc, ‘La mort de la mare em va fer més lliure’, traduït per Ainara Munt Ojanguren i publicat gràcies a la simbiosi entre Pol·len edicions i l'editorial basca Pamiela etxea.

L'amor romàntic el va inventar la burgesia fa un parell de segles; el pensament amorós és anterior i és el que obliga les dones a estimar per sobre de totes les coses

Com a antropòloga, un dels seus gèneres preferits és l'entrevista de personatges -la seva *Crítica*, de fet, partia d'entrevistes sobre l'amor fetes a dones. La Nobel de literatura Svetlana Aleksíevitx està en vies de fer el mateix, un llibre d'entrevistes sobre l'amor explicat per primer(es) person(es), tant homes com dones. Mentre conversem, Mari Luz m'urgeix a llegir l'entrevista que João França va fer a la sociòloga Maria Jesús Izquierdo pel *Diario.es*. Li pregunto quina diferència hi ha entre la Mari Luz que escriu teoria social i la Mari Luz poetessa. Em

/ JÚLIA BACARDIT

respon -i m'insinua que això ho ha respost mil vegades- que aquest poemari és complementari a la seva *Crítica*, una via per desvelar les seves pròpies contradiccions. Contradiccions com ara aquestes:

*JO TAMBÉ
he retardat el meu plaer
més d'una volta
en nom de la Relació
[...]*

*JO TAMBÉ
he estat usuària de cibersexe
les nits solitàries
jo també he après a omplir a base de sexe
el meu buit.*

“En aquesta societat, no és possible viure una relació amorosa i no tenir contradiccions, per més feminista que siguis”, em diu. Amor i sexualitat, llibertat i dependència (de la mare i del pare, també dels amants), amistat. La mort de la mare es reflecteix a les arrugues del seu cos, l'obliga a renéixer, a *reanomenar* la realitat.

*I ara que la mare ja no hi és, i ara que va envellint,
cada dia després de dutxar-se veu el cos al mirall.
Menteixen aquells que diuen que nasqué d'ella, va
vers ella, vers el no-res.*

Ens remet a la vellesa i la mort, però també a un nou camí i una metamorfosi. “M'interessava donar lleugeresa a la vida. M'interessava plasmar el tema de la dependència amorosa i la llibertat i ho he plasmat reflectint-me a mi com a filla i com a

PROTESTA 12-22
OCTUBRE
VIC

FESTIVAL INTERNACIONAL DE CINEMA DE CRÍTICA SOCIAL

12-10 / Festa d'inauguració - concert de **Crab Apples**.

14-10 / Estrena a Catalunya de la nova pel·lícula de Ken Loach, **Yo, Daniel Blake**, guardonada amb la Palma d'Or.

22-10 / Festa Final - **Dones Rebels**. Actuació de **Lu Rois**, **Marga Mbande**, **Txe Arana** i **Speech Corner** del jurat.

Tota la programació a www.festivalprotesta.cat

La mort de la mare em va fer més lliure

Autora: Mari Luz Esteban
Editorial: Pol·len Ed. i Pamiela etxea
Traducció: Ainara Munt Ojanguren

Crítica del pensamiento amoroso

Autora: Mari Luz Esteban
Editorial: Edicions Bellaterra

mare”, m’explica. Però, al seu poemari, no només hi ha paternitat i maternitat (l’èuscar, llengua original del poemari, no distingeix entre l’una i l’altra), sinó que es tracta d’alleugerir l’amor que sent pels seus amants i també el que sent pel seu fill. Molts dels seus poemes són escenes quotidianes. “Volia fer pensar la gent a través de les meves experiències”, em diu. Poesia per pensar. El pròleg del poemari, de la mà de Sònia Moll –escriptora i columnista de la DIRECTA–, m’ha fet pensar en filosofia existencial. Mari Luz Esteban em confessa que ja no sap on acaba el que volia expressar quan escrivia i el que vol expressar actualment. “Quan escrivia, pensava moltes coses, però moltes altres coses les he reelaborat després”. Una d’aquestes escenes quotidianes planteja una maternitat possible. Es projecta una pel·lícula en què la mare abandona el seu fill per necessitat. El fill plora davant de la pantalla i la mare li diu que amb l’amor no n’hi ha prou:

...[el fill] ha entès (i espera que també hagi oblidat) que, com la protagonista de la pel·lícula, la seva mare també és d’aquelles que són elles abans que ningú.

Totes les mares són així, Mari Luz? “No, la maternitat no és una cosa homogènia. Depèn de les edats, les cultures, la classe social. Jo parlo d’una possibilitat. M’interessava plantejar-ho perquè la ideologia hegemònica ens diu el contrari, que una mare sempre posarà la seva criatura per davant”. Hi ha mares deprimides, mares que sovint es penedeixen de ser mares o mares que són felices de ser mares, però que, a part de ser mares, són i volen ser alguna cosa més (volen continuar sent elles mateixes, per exemple).

*Tant
Que no lliguen,
diuen amics i coneguts,
però durant cinc fructífers anys
s’estimaran,
tant,
que s’aprovisionaran d’amor
per distanciar-se l’un de l’altre
i seguir el seu propi camí.*

L’absència dels amants a estones li crema, però resol que les coses, més que tenir un sentit concret, senzillament passen. I aquest *passar* és lleuger i és, precisament, el que constitueix l’experiència de viure. Des d’un punt de vista teòric, el feminisme ha tractat molt el tema de l’amor i la maternitat. Un dels temes que més ha desenvolupat Esteban en la seva *Crítica* ha estat la centralitat de l’amor en la vida de les dones: analitza la manera com hem estat educades i especifica que ens han preparat per viure –sobretot– al voltant i de cara a l’amor perquè l’amor (romàntic, però també maternal o filial) sigui la base de les nostres vides. Però l’amor, com va dir Mari Luz al seu fill aquella tarda de diumenge davant la pantalla, és insuficient. “Probablement, és més important la justícia o la solidaritat que l’amor”, em diu ella, i això ens condueix a parlar sobre solidaritat femenina, sobre l’amistat. “El suport mutu (ara està escrivint sobre el suport mutu entre dones) és molt important a la vida, però no es fa el salt a la teorització. Els llibres d’amor i maternitat omplirien una sala, però els llibres escrits sobre l’amistat caben tots en una taula”.

L’amistat, si es representa, sol ser masculina. La poetessa em fa veure que els mitjans acostumen a reflectir més l’amistat o la camaraderia masculina que no pas el vincle d’amistat entre dones, que, com molt bé m’incita a veure, és una qüestió

“Caldria reinventar el que ens agrada i el que no ens agrada, però no crec que entre persones igualitàries desaparegués la màgia de la seducció i l’enamorament”, conclou Esteban

empírica comprovable. “La majoria de nosaltres tenim amigues i, quan canviem de parella, solem mantenir les amigues. L’amistat i la solidaritat femenines no es veuen i no crec que sigui casual. Suposo que no ha interessat mostrar-les”. Mari Luz Esteban va més enllà i apunta com es defineixen l’amor i l’amistat i com es delimiten, sobretot a partir de l’edat adulta. “A la nostra societat, l’amor es jerarquitzava, no es vol equiparar l’amistat a les relacions de parella. Hi ha gent que ho viu de manera barrejada, però la cultura t’empeny a separar-ho molt bé. A la primèria de l’adolescència, la *millor* amiga o el *millor* amic té connotacions sexuals. Quan ho veus des de fora, t’adones que les relacions d’amics entre nens i nenes tenen un punt d’enamorament”. La poetessa explica que sexualitzem la relació de parella i dessexualitzem totalment les relacions d’amistat i que la frontera es fa més ferma a mesura que ens fem grans i la cultura pressiona.

“Les relacions heterosexuales s’han fonamentat sobre papers molt diferenciats i la seducció s’ha entès des d’aquí. Hem de veure si, en la transició cap a una societat realment igualitària, el que ens agrada i el que no ens agrada (el que la cultura ha dictaminat que ens ha d’agradar o no d’un home o d’una dona) es mantindria. Jo crec que caldria reinventar el que ens agrada i el que no ens agrada, però no crec que entre persones igualitàries desaparegués la màgia de la seducció i l’enamorament. Prèviament, ens hem de desfer de la tradició, això sí: s’insisteix molt, per exemple, que a les dones ens agraden els homes dolents. Ens agraden els dolents? Potser per una estoneta, però no per conviure-hi!”. ◀

La **Directa** utilitza els serveis de
foli verd
gràfiques

C/ de la Llibertat 44, Barcelona
foli@foliverd.net

a partir de l'octubre, ja teniu on dinar!

MENÚ DEL DIA

al KOP DE MÀ

cuina casolana
opció vegetariana
preus populars

C/Riego 4
SANTS

PART A CASA

migjorn
casa de naixements

A I COM A CASA

www.migjorn.net - Tl. 93 833 06 78

COOPERATIVA AUTOGESTIONÀRIA
www.lacitutatinvisible.coop
ATREVEIX-TE A IMAGINAR-LA

bodega
La Risa

OBRIM CADA DIA
AV. VALLCARCA 81

VINS, VERMUT, TAPES I CERVESES ARTESANES
-ENTITAT CULTURAL SENSE ANIM DE LUCRE-

Fer reviure els enterrats

Al llibre 'Poesia contracultura Barcelona', Marc Valls i David Castillo rescaten cartells, poemes oblidats, dibuixos i col·laboracions en revistes interessantíssimes i 'marginals' de l'època, però també les inevitables necrològiques. El llegat d'una generació que va protagonitzar una explosió social i cultural durant la transició

Misael Alerm
@misaelalerm

Hi ha una època recent de la poesia catalana que, fins ara, mai no havia estat posada en comú, interrelacionada, i era del tot inconeguda si no tenim en compte tota aquella gent que en va formar part, la majoria de la qual és morta de fa temps. El llibre *Poesia Contracultura Barcelona* vol esmenar aquest oblit que, en paraules del músic Pau Riba, testimoni d'aquells anys, és un forat negre: molta gent no en va sortir, fins i tot la mateixa època hi va quedar atrapada. El llibre, que tira cap a les 400 pàgines, aplega divuit poetes (tots homes, tret de Mònica Maragall) sota el denominador comú del títol. Per bé que se'ls ajunta sota el pretext de la poesia, el llibre més aviat presenta divuit activistes poètics, persones que no van poder ni voler separar l'impuls i l'esperit poètic de la vida.

Els 70 contraculturals

Eren els anys 70. La política organitzada ja havia sofert un desencant amb la reorganització del PSOE i el PCE; la lluita armada d'ETA s'intensificava; a Barcelona, Puig Antich era assassinat a la presó Model, i la psicodèlia ja feia un temps que havia aterrat i anava encenent noves mirades que es *cagaven* en la tradició intel·lectual burgesa catalana mentre adoptaven noves formes de creació i organització provinents d'arreu del globus. En aquest context, apareix un impuls àcrata que aconsegueix ser protagonista de la lluita del tardofranquisme. Revistes com *Ajoblanco*, nascuda el 1973, s'encarreguen d'actualitzar i formar una avantguarda política i intel·lectual, soterrada per la repressió franquista. Aquesta avantguarda barrejava feliçment les vagues i la lluita al carrer amb altes dosis d'oci compost per música i altres expressions artístiques com la poesia i la pintura i, també, moltes drogues. Es crea, doncs, un autèntic i potent moviment anarquista que compta amb tota la infraestructura necessària per erigir-se com a força alternativa i que, a més, és indissociable del seu vessant cultural o, en aquest cas, contracultural. Naixia, així, la contracultura anarquista de Barcelona, coneguda com *El Rotllo*.

Ara bé, com va passar durant aquella època amb la majoria de moviments polítics i vitals, tots fulgurants, hi aparegué el germen d'una ombra que, de mica en mica, anà engolint i deixant amb cara incrèdula la mateixa gent que esperava un canvi social sense precedents arran de l'alta mobilització de la transició. L'heroïna havia aparegut com una entre tantes i, de mica en mica, anà agafant el prestigi que avui dia tot-hom li atorga. El pas de l'eufòria de la lluita al desencany de la transició dugué aquella generació d'avantguarda al desànim, a l'ostracisme i a la mort. És en aquest context que la revista *Bicicleta* publicà, l'any 79, un especial anomenat *El Desaliento*, on es comentava aquest clima de derrota política arran de la desmobilització i l'aparició de la cara fosca de l'heroïna:

(...) No hay más que quedarse en casa y escucharse, o salir a la calle y mirar, o leer el periódico, o charlar y oír. "En mi empresa éramos dos ácratas y nos comíamos el mundo, ahora somos veinte y no sabemos qué hacer"

Y no es derrotismo, no. Es, sencillamente, una derrota. La

Meritxell Sales, Jordi Pope, Àngel Carmona, Enric Casasses i David Castillo. Desembre de 1984 / LLUÍS GARCIA ROVIRA

Cartell d'un concert de La Propiedad es un robo / COOP. MÚSICS DE LA FLORESTA

Tot plegat ens ajuda a entendre, de manera fragmentària, unes vides experimentals, activistes i de comprensió molt lúcida que van escriure revistes i van muntar recitals a la Model i Wad-Ras

derrota más triste, eso sí, la que se sufre ante nadie, porque nadie nos ha vencido. 'Se esfumó el enemigo y nuestras pesadas cotas de malla bastaron para echarnos por tierra'.

Poesia contracultura Barcelona ens mostra, per tant, la història de divuit derrotats. El format del llibre fa patent la derrota. Els aplegadors del material que el compon, Marc Valls i David Castillo, han fet feina d'anar rescatant cartells, poemes oblidats, dibuixos i col·laboracions en revistes interessantíssimes i molt marginals, però també les inevitables necrològiques. Tot plegat ens ajuda a entendre, de forma fragmentària -la linealitat és per als vencedors-, unes vides experimentals, activistes i de comprensió molt lúcida que van escriure revistes com *Tricoco* (tribus, cooperatives, comunes), van tocar en bandes de *Fri jazz* com *La propiedad es un robo* i van muntar recitals de poesia a la Model i a Wad-Ras. Llegir i mirar *Poesia contracultura Barcelona* és donar nova vida a una època amagada, a aquella gent. ◀

RESSENYES

Mostrar la invisibilitat dels invisibles

Anna Pujol Reig
@Putxiputxis

“**L**os bloques verdes, las tres chimeneas, la planta asfáltica del Verdum, paisajes de civilizaciones desaparecidas que nunca van a estar entre esos recuerdos de la ciudad que se venden en las Ramblas (...)”. Tres línies del pregó que Javier Pérez Andújar va fer a les festes de la Mercè d'aquest 2016, tres línies que es podrien trobar tranquil·lament dins d'aquesta obra, *Les ciutats invisibles*. Viatge a la Catalunya metropolitana, del periodista i historiador Marc Andreu. Un llibre que beu de Pérez Andújar, però, sobretot, de Josep Maria Huertas Claveria, a qui l'autor dedica un gest inicial: “A la meua família, als *huertamaros* i als periodistes de carrer”. Seguint aquesta línia, el pròleg és del fill més mediàtic de Sant Ildefons (Cornellà de Llobregat), el periodista Jordi Évole, que elogia la tasca de l'autor per trobar fonts i buscar-les als barris.

Les ciutats invisibles, que pren el títol del famós llibre d'Italo Calvino, fa un recorregut exhaustiu, però alhora amè i àgil, per “aquelles realitats metropolitanes que no ho semblen perquè, malgrat el fet tan gastat de la Catalunya-ciutat, conserven cert

entorn rural, sobreviuen allunyades de Barcelona i ni tan sols compten amb un pol d'atracció directa d'una capital”.

És un llibre crític i de denúncia, però amb un to positiu que fuig dels paternalismes que sovint imperen a l'hora de parlar de certes àrees. Entre altres episodis, per exemple, ens assabentarem que, l'any 1972, un veí del Bon Pastor va construir una passarel·la tronada per les treballadores que anaven a les fàbriques de la riba barcelonina del Besòs; que Lluís Hernández -conegut com a *padre Lucho*-, capellà expulsat de la seva missió a l'Equador per rebel, va ser el primer alcalde democràtic de Santa Coloma de Gramenet; o que, al barri colomenc de Can Franquesa, hi ha pintada la A d'anarquia més gran de la geografia catalana. Sense oblidar els barris que esdevingueren ciutats, com Badia del Vallès, a la qual Andreu es refereix com “un polígon amb dret a decidir”. ◀

LLIBRE

Les ciutats invisibles. Viatge a la Catalunya metropolitana

Autor: Marc Andreu

Editorial: L'Avenç

Pàgines: 200

Fragments de l'enigma nord-coreà

Ignasi Franch
@ignasifranch

En un moment del documental *The propaganda game*, la periodista Barbara Demick resumeix part de la fascinació que desperta Corea del Nord: “No queden molts misteris al món i aquest és un lloc tancat i misteriós”. El productor i director Álvaro Longoria (*Hijos de las nubes*) s'enfronta a aquest enigma amb una mirada bastant oberta. El to irònic de l'inici del film pot generar dubtes, però el conjunt s'allunya del pintoresquisme. Longoria aprofita la mediació d'Alejandro Cao de Benós, un català que exerceix de diplomàtic, per viatjar pel país asiàtic (sempre de manera tutelada) durant deu dies i alterna les filmacions resultants amb les paraules de periodistes, diplomàtics i exiliats.

L'autor presenta fragments d'un puzzle reconegut i inevitablement incomplet, atès el joc de propagandes a què es fa referència en el títol. Sobta, per exemple, que un comissionat de l'ONU doni per bona una notícia falsa. Diversos comentaristes, per altra banda, contextualitzen el programa nuclear nord-coreà en el sentiment de desprotecció derivat de la desintegració de la Unió Soviètica o de la invasió de l'Iraq baasista. A peu de carrer,

Longoria i companyia filmen autovies buides, gimnasos buits... i piscines plenes. El realitzador acaba sentint la barreja d'atracció i suspicàcia que, als ulls d'algú criat en l'individualisme, poden despertar les grans reunions grupals. De fons, omnipresent, apareix el culte als mandataris. I llambregades d'odi a l'enemic estatunidenc.

La idea paranoica que sobrevola els enregistraments, la possibilitat d'estar en un *El show de Truman* escenificat per manipular l'equip de rodatge, es debilita i potencia alternativament. Una escena viscuda en una església cristiana genera molts dubtes. Longoria també es pregunta d'on sorgeixen els recursos per finançar els equipaments que visita. Però es mostra conscient de les limitacions del projecte, de la impossibilitat de trobar una veritat única o de conèixer les condicions de vida i les opinions dels milions d'habitants del país. Així doncs, emet preguntes escèptiques i deixa les conclusions en mans de l'audiència. ◀

DVD

The propaganda game

Director i guionista: Álvaro Longoria

Durada: 94 minuts

Editora: Cameo

Directa
publicació quinzenal
Núm. 406
del 1984 al 25 de 2016
2 €
www.directa.cat

La **Cooperativa Directa** ja és una realitat
Fes-te **sòcia** i #EscrivimElFutur

RÀDIO PICA. CRÍTICA, COMPROMÍS I CREATIVITAT LLIURE DES DE 1981
www.radiopica.net

Periodisme és publicar allò que algú no vol que publiquis

La resta són relacions públiques

George Orwell

Creació i creixement de les cooperatives de treball

Federació de Cooperatives de Treball de Catalunya

@coopstreball cooperativestreball

www.cooperativestreball.coop

/ SERGI RUGRAND

“Karl Marx no era marxista, sinó llibertari”

Alex Romaguera
@AlexRomaguera

Què en recordes, de la teva participació en el moviment autònom?

M'hi vaig involucrar el 1966, amb disset anys, després de participar a l'acte de refundació de Comissions Obreres a l'església de Sant Medir, al barri barcelonès de la Bordeta. Aleshores, eren unes comissions amb un fort caràcter assembleari, fins que s'hi va incorporar el PSUC, fet que va provocar una radicalització de les lluites autònomes.

Fins aleshores, no hi havia experiències en aquest àmbit?

L'autonomia obrera havia sigut molt forta durant els anys 40 i 50, abans que el franquisme eliminés els últims maquis de la resistència organitzada. I ja no revifaria fins a mitjan anys 60, quan, en oposició al control que exercia el PSUC sobre el moviment obrer, es va estendre als barris populars. Jo m'hi vaig apropar per afinitat amb determinades persones de l'institut i per la proximitat amb les lluites que apareixien a les fàbriques.

Com es gesta el Moviment Ibèric d'Alliberament (MIL)?

S'organitza a finals dels 60, quan, en plena agitació social, l'Oriol Solé Sugranyes contacta amb anarquistes refugiats a França que havien conegut Quico Sabaté, Josep Lluís Facerias i altres guerrillers. Ells ens van proporcionar armes quan vam veure la necessitat d'actuar contra la violència que exercien l'Estat i el capital. Així neix el MIL, com un procés de radicalització d'una colla de joves disposats a finançar les caixes de resistència obreres i crear una biblioteca que formés la classe treballadora.

Vas viure una etapa de gran efervescència política?

En aquell moment de crisi econòmica, el moviment obrer va protagonitzar una gran ofensiva mitjançant la creació de comitès d'autodefensa arreu d'Europa. Això ens va permetre relacionar-nos amb grups radicals d'Itàlia, França, Suïssa o Bèlgica. Sobretot, perquè algunes de les empreses hi tenien filials -com és el cas de Harry Walker- i, arran de

la vaga a Itàlia, vam ajudar Lotta Continua en la seva campanya revolucionària. De fet, quan cau el MIL, la solidaritat no es produeix a l'Estat espanyol, sinó en aquests països.

Per què creus que l'estratègia rupturista del MIL no va prosperar?

Sobretot, perquè la majoria dels treballadors van entrar a la CNT perquè van creure que podrien continuar la lluita dins el marc de la llei. I això va ser un error. També hi va influir el xantatge dels militars per frenar els canvis i el fet que la correlació de forces ens era molt desfavorable. Si haguéssim tingut més temps, potser les coses haurien canviat. Però, llavors, el PSUC, els socialistes i la resta de partits van acceptar els pactes de la Moncloa a canvi de recuperar diners del capital i, a través dels centres cívics, controlar la lluita als barris. I així es va arribar als 80, amb el PSOE acceptant l'entrada a Europa -que va exigir el desmantellament d'algunes indústries- i aplicant lleis repressives que van desencisar una part important de la classe obrera.

CCOO i UGT han participat d'aquesta lògica?

S'han convertit en gestors del capital. Per això nosaltres vam intentar aguditzar les lluites, conscients del que havia passat a Itàlia anys abans. Almenys, de tot plegat, n'han quedat experiències que agafen el millor del marxisme antiautoritari. I és que Karl Marx no era marxista, sinó llibertari.

Què en destacaries, d'aquesta herència?

Molts col·lectius conserven eines de confrontació anticapitalistes i, lluny dels plantejaments ideològics, adopten el marxisme més combatiu i antiparlamentari. També practiquen formes d'autogestió i tenen Sabaté, Puig Antich o Solé Sugranyes com a referents. Per desgràcia, però, hi ha una atomització que afebleix la seva incidència social, si bé el llegat s'ha estès més enllà del moviment anarquista. La CUP n'és una mostra, ja que, a banda de la seva pràctica assembleària, formula plantejaments llibertaris i antiautoritaris. ◀

inDirecta

Ricard de Vargas Golarons

Historiador, exactivista del MIL

Corrien els anys 60 quan Ricard de Vargas Golarons i altres joves llibertaris, entre ells Salvador Puig Antich i Oriol Solé Sugranyes, van enfundar les pistoles per crear el Moviment Ibèric d'Alliberament (MIL), que, durant la seva gestació i mitjançant les expropiacions, va reforçar les lluites autònomes que esclataven a les fàbriques de l'època. Una dècada després, aquesta generació inspirada en els maquis i els consells obrers va sucumbir a la transició política que donaria pas a l'actual monarquia parlamentària. Vargas Golarons va continuar dins l'Organització de la Lluita Armada (OLLA) per, tot seguit, contribuir a l'extensió del comunisme llibertari i el situacionisme a través de la revista *Altres Nacions* i diverses entitats. Conegut amb el sobrenom del *Llen-gües*, des d'aleshores, no ha deixat d'apel·lar a la història amb l'ànim de reivindicar les pràctiques que, ja llavors i ara a Chiapas o el Kurdistan, dibuixen un veritable panorama d'alliberament social i nacional. Als seus 67 anys, Vargas Golarons prepara un llibre sobre l'OLLA, nom que la policia va donar al grup que, durant la dècada dels 70, va intentar promoure l'autodefensa entre la classe treballadora.